

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

วรพล อัฐวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2547

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

โดย

วรพล อัฐวงศ์

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.บงกชมาศ คลีคัก)

วันที่ 5 เดือน พค. พ.ศ. 2547

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี)

วันที่ 5 เดือน พค. พ.ศ. 2547

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์โชคก จรุงคนธ์)

วันที่ 9 เดือน พค. พ.ศ. 2547

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระพล ทองมา)

วันที่ 11 เดือน พค. พ.ศ. 2547

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 12 เดือน ธค. พ.ศ. 47

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นายวรพล อัฐวงศ์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.บงกชมาศ คลีคัก

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 3) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำนวน 102 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปัจจัยที่เลือกมาศึกษา ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ปัจจัยด้านประสบการณ์ ได้แก่ ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ปัจจัยด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม และปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า

1) สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 46 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สมรสแล้ว มีอาชีพรับจ้าง มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนโดยเฉลี่ย 38 ปี มีระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม 2 ปี มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมในด้านการผลิตไวน์ในระดับมากที่สุด มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปาน

กลาง มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ในระดับมากที่สุด มีความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และ
วิธีดำเนินการของกลุ่มในระดับมากที่สุด

2) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด พบว่า สมาชิก
สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับน้อย มีส่วนร่วมในการ
ปฏิบัติการในระดับน้อย มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมใน
การประเมินผลในระดับน้อยที่สุด

3) ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
พบว่า ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปรจาก 13 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์
ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรอิสระ ดังนี้ สถานภาพสมรส ความรู้
เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจาก
ด้านการผลิตไวน์ อาชีพรับจ้าง ทักษะคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด และอายุ มี
ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ทั้งนี้ปัจจัยทั้งหมด
รวมกันอธิบายความผันแปรของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
ได้ร้อยละ 32.50 ($R^2 = 0.325$; $P < 0.05$)

Title	Participation of Wine Umong Lamphun Cooperative's Members in One Tambon One Product Project, Tambon Umong, Amphur Muang, Lamphun, Thailand
Author	Mr. Worraphol Attawong
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Dr. Bongkochmas Cluck

ABSTRACT

This research was conducted to find out 1) general characteristics of Wine Umong Lamphun Cooperative's members in the One Tambon One Product Project, Tambon Umong, Amphur Muang, Lamphun; 2) their level of participation in the project; and 3) factors related to their participation in such project. The data was collected by means of pre-tested questionnaires from 102 members of the cooperative and analyzed by using the SPSS. The statistics used were percentage, mean, and standard deviation. The Stepwise Multiple Regression Analysis was used for analyzing factors, related to the members' participation. The four independent variables studied were demographic factors (sex, age, education, marital status and occupation); experience factors (duration of time living in the community, duration of membership, and training experience); knowledge factors (knowledge of the One Tambon One Product Project, knowledge of wine production, knowledge of the group's objectives and implementation); and attitude factors (attitudes toward cooperative organization and the One Tambon One Product Project). The research findings were as follows:

1. Most of the respondents were females, married, and 46 years old on average. They had completed a secondary level of education, were hired for labor, and have lived in the community for an average of 38 years. Most of them have joined the cooperative for 2 years, and had a highest level of wine training experience, a moderate level of knowledge of the One Tambon One Product Project, and a highest level of knowledge of the group's objectives and implementation.

2. The respondents had a low level of participation in decision making and implementation, a moderate level in receiving benefits, and a lowest level in evaluation.

3. Six independent variables, out of 13, were significantly correlated with the respondents' participation: marital status, knowledge of the One Tambon One Product Project, attitudes toward the cooperative, and age. These factors explained the respondents' participation variation at 32.50% ($R^2 = 0.325$; $P < 0.05$).

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร. บงกชมาศ คลັกั ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย ปัญญาดี และอาจารย์ โชคก จรุงคนธ์ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราวณี วราสวัสดิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบรรพต อัฐวงศ์ คุณแม่สุรางค์ อัฐวงศ์ และคุณหทัยชนก อัฐวงศ์ที่เป็นกำลังใจและให้ทุนในการศึกษาต่อครั้งนี้ คุณพ่อมังกร ดวงแสง คุณแม่จันทร์พอง ดวงแสง และคุณดาดี ยอดใจ ที่คอยเป็นกำลังใจตลอดเวลาจนสำเร็จการศึกษา ขอขอบคุณคุณวราภรณ์ ดวงแสงที่คอยให้กำลังใจและให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพรวิไล นิธิมากร คุณกาญจนา ใจหงส์ คุณผ่องพันธ์ คี๊แก้วที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ประธาน คณะกรรมการ ตลอดจนสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ที่ได้กรุณาเอื้อเฟื้อข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

วรพล อัฐวงศ์

ตุลาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
รายละเอียดของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	8
ความเป็นมาของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	8
หลักการและเหตุผลของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	10
วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	11
แนวคิดตามนโยบายเรื่อง หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	12
หลักการบริหารนโยบาย “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”	13
ขั้นตอนการเปิดตัวของแนวคิด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์สู่การ ปฏิบัติ	14
ขั้นตอนการดำเนินงานคัดเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อขึ้นบัญชี หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (นตผ.)	16
ประวัติความเป็นมาและรายละเอียดของกลุ่มสหกรณ์ไวน์อู๋โมงค์ ลำพูน จำกัด	
ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	18
วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ไวน์อู๋โมงค์ลำพูน จำกัด	20

	หน้า
การดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	20
คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	22
หลักสหกรณ์	23
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	25
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	29
ความหมายของการมีส่วนร่วม	29
รูปแบบและประเภทของการมีส่วนร่วม	31
ขั้นตอนการมีส่วนร่วม	32
ทฤษฎีการสร้างการมีส่วนร่วม	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
การมีส่วนร่วม	39
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	43
ภาคสรุป	47
สมมติฐานการวิจัย	50
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	51
สถานที่ดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การทดสอบเครื่องมือ	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	57
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	57
ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	76
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	85
การสรุปสมมติฐาน	92

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของ สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	93
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของ สมาชิกสหกรณ์ไวน์ อุโมงค์ลำพูน จำกัด	98
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์ อุโมงค์ลำพูน จำกัด	103
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของ สมาชิกสหกรณ์ไวน์ อุโมงค์ลำพูน จำกัด	107
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการวิจัย	113
สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	113
ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	115
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์ อุโมงค์ลำพูน จำกัด	116
อภิปรายผลการวิจัย	118
ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	118
ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	121
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์ อุโมงค์ลำพูน จำกัด	123
ข้อเสนอแนะ	127
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	128
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก	134
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	135
ภาคผนวก ข ภาพประกอบ	152
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	161

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามเพศ	58
2	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามอายุ	58
3	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามระดับการศึกษา	59
4	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามสถานภาพสมรส	60
5	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามอาชีพ	61
6	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามระยะเวลาการอาศัยในชุมชน	62
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม	63
8	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์	64
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์	65
10	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	66
11	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์	67
12	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามระดับความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่ม	68
13	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	70
14	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดจำแนกตามทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	74

ตาราง		หน้า
15	ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามค่าคะแนนสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย	76
16	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	78
17	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	80
18	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	82
19	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	84
20	ความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปรอิสระ	86
21	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด	89
22	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด	95
23	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด	99
24	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด	104
25	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด	108

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ตัวแบบประชาคมตำบล	18
2 วงจรการมีส่วนร่วม	33
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	49
4 ที่ทำการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	153
5 ห้องจำหน่ายไวน์	153
6 ห้องผลิตไวน์	154
7 ถังหมักไวน์	155
8 การบรรจุไวน์	156
9 ผลิตภัณฑ์ไวน์ชนิดต่าง ๆ	157
10 ผลิตภัณฑ์ไวน์ลำไย	158
11 ผลิตภัณฑ์ไวน์กระชายดำ	158
12 ผลิตภัณฑ์ไวน์อุโมงค์	159
13 รางวัลที่สหกรณ์ได้รับจากการประกวดผลิตภัณฑ์ไวน์	160

บทที่ 1

บทนำ

ระบบทุนนิยมโลกส่งผลต่อการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของประเทศไทย เนื่องจากระบบทุนนิยมได้ให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลักโดยส่งเสริมให้มีการลงทุน เน้นหนักในเรื่องผลกำไรและการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า เพราะการพัฒนาของระบบทุนนิยมจะวัดที่ตัวเลขทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ทำให้กิจกรรมทาง การเมืองการปกครอง สังคม วัฒนธรรม ถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ จึงทำให้สังคมกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม ประกอบกับความไม่พร้อมของประเทศจึงทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจจึงส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา ทำให้ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เกิดการว่างงาน เกิดปัญหาอาชญากรรม เกิดความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อม ด้วยสาเหตุนี้เองรัฐบาลจึงมีนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศและมุ่งแก้ไขปัญหาเหล่านี้ขึ้น (สุชาติ อรุณรัตน์, 2544: 50)

กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวโดยการสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มผู้มีภูมิปัญญา และความชำนาญด้านการผลิตเป็นกลุ่มอาชีพขึ้น เพื่อพัฒนากระบวนการผลิต คุณภาพ และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นของดีและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน อันเป็นที่มาของโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ซึ่งเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่ปี 2543 รัฐบาลโดยการนำของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตรได้กำหนดนโยบาย “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นนโยบายที่สำคัญที่มุ่งสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน เป็นการสร้างอาชีพ รายได้ให้แก่ชุมชน เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์ หลัก 1 ประเภท (สุชาติ อรุณรัตน์, 2545: 50)

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ถือได้ว่าเป็นโครงการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับจุลภาค กล่าวคือ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มุ่งสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่คนในแต่ละชุมชนให้มีงานมีรายได้ โดยสนับสนุนให้คนเกิดสำนึกรักในท้องถิ่น ให้ความสำคัญในการใช้ภูมิปัญญามีอยู่มาผสมผสานกับความรู้ในปัจจุบัน ให้เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตนขึ้นโดยนำวัตถุดิบที่มีอยู่มากมายในท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ นับได้ว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่สอนให้รู้จักพึ่งตนเอง ระดมความคิดของคนในท้องถิ่นในการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุด โดยคำนึงถึงการรื้อฟื้นวัฒนธรรม ประเพณีในแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องอย่างเหมาะสม ไม่ซ้ำแบบกัน และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ

หมู่บ้านหรือตำบลให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป ตลอดจนมีการสร้างสรรค์ให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพ โดยใช้ศักยภาพของท้องถิ่น มุ่งเน้นพัฒนาทักษะและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตและบริการโดยคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก นอกจากนั้นการขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ของตำบลยังมีการวางแผนการตลาด โดยบุคคลในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ ก่อให้เกิดการสร้างบุคคลที่มีความรู้ความสามารถให้เกิดขึ้นในชุมชน และช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่า เขาจะต้องทำได้ ทำให้มีความกระตือรือร้นสนับสนุนให้เกิดการฝึกอาชีพขึ้น ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม (กิตติ ลิ้มสกุล, 2545: 1-2)

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีศักยภาพแตกต่างกัน ดังนั้นการบริหารการจัดการจึงต้องมีความยืดหยุ่น และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องมีความรู้ด้านการตลาด และการวิจัยเพื่อการพัฒนา (research and development) เพื่อให้วงจรของผลิตภัณฑ์ (product cycle) มีความต่อเนื่อง (สุชาดา อรุณรัตน์, 2545: 51)

ปัญหาการวิจัย

สังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมในอดีตไปสู่สังคมบริโภคนิยมในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนจากสังคมแบบพึ่งพากันและกันในท้องถิ่น กลายเป็นสังคมที่ทุกคนล้วนแต่เห็นแก่ตัวแก่งแย่งแข่งขัน ในด้านการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว คนในสังคมจึงให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าจิตใจ ทำให้ทุนทางสังคมซึ่งประกอบไปด้วย ทุนทางนิเวศ เช่น ป่าไม้ น้ำ ดิน ทุนทางสังคมวัฒนธรรม เช่น สถาบันครอบครัว ทุนทางด้านสติปัญญา เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางการเงิน (อุทัย ดุลยเกษม, 2544: 3) เริ่มสั่นคลอน และเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจชาติล่มสลาย การแก้วิกฤตด้วยนโยบายหรือมาตรการด้านเศรษฐกิจ และการเงินโดยการใช้จ่ายเงินมหาศาลจึงมีไข่แนวทางการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน เพราะแม้เศรษฐกิจไทยจะกลับมาเฟื่องฟูด้วยการขยายตัวในอัตราที่สูง แต่หากทุนทางสังคมยังไม่ได้รับการฟื้นฟูประเทศก็จะไม่สามารถก้าวพ้นวิกฤตินี้ไปได้ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 รัฐจึงกลับมาให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น และได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 3 กลุ่ม คือ

1. สร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็งโดยพัฒนาคุณภาพคนปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

2. ปฏิรูประบบการบริหารจัดการสู่ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการให้เกิดธรรมาภิบาลทุกภาคส่วนของสังคม

3. ปรับตัวสู่เศรษฐกิจยุคใหม่รู้เท่าทันโลก พึ่งตนเองได้ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การจัดการระบบบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สุมพร ลิ้มไทย, 2545: 7-8)

รัฐได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยจัดให้มีโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนมากมายหลายโครงการ เช่น โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน การที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการได้นั้น สิ่งสำคัญก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพราะคนในชุมชนเป็นผู้ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เมื่อคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการแล้วนั้น โครงการก็จะสามารถประสบผลสำเร็จ สามารถดำรงอยู่ได้และเกิดความเข้มแข็งของโครงการ ทำให้สมาชิกในโครงการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ นั่นคือทุนทางสังคมได้รับการฟื้นฟู เนื่องจากเหตุผลที่ว่าคนในชุมชนเป็นผู้ได้รับผลจากการพัฒนาโดยตรง นอกจากนั้นคนในชุมชนย่อมทราบและตระหนักถึงปัญหาของชุมชนตนเอง การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาจะทำให้คนในชุมชนสามารถกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาซึ่งจะทำให้สามารถพึ่งตนเอง (self-reliance) เมื่อคนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ก็จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป (อภิน ธิพัฒน์, 2527: 100-101 และ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2527: 272-273)

ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงเห็นความสำคัญของการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน เนื่องจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเป็นจุดเริ่มต้นของการพึ่งตนเองของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีผลผลิตลำไยและผลไม้ต่าง ๆ ออกมาสู่ตลาดมาก บ่อยครั้งที่ประสบกับปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ การแปรรูปเป็นหนทางหนึ่งที่จะเพิ่มมูลค่าผลผลิต เมื่อเกิดโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐที่จะให้ชุมชนร่วมกันคิดค้น ร่วมกันสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์มาจากภูมิปัญญาและสามารถขายได้ในตลาดสากล โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ได้กระตุ้นให้กลุ่มแม่บ้านตำบลอุโมงค์มีการพัฒนาวิธีการดำเนินงานของกลุ่ม ตลอดจน

ได้มีการร่วมกันคิดค้นแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่าแก่ผลผลิต จนกระทั่งได้พัฒนาเป็นสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในปัจจุบัน

ผลิตภัณฑ์ไวน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เป็นที่ยอมรับของตลาด โดยในปี พ.ศ. 2544 ได้มียอดจำหน่ายไวน์เป็นจำนวนเงินถึง 383,911 บาท (คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์จำกัด, 2544: 18) ซึ่งถือว่ามียอดจำหน่ายเป็นจำนวนเงินที่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายผลิตภัณฑ์ไวน์ผลไม้ของกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นการศึกษาคำครั้งนี้จึงสนใจศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อหาคำตอบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในโครงการมากน้อยเพียงใด ตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. ผู้ให้ข้อมูลคือสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 102 คน ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไปของกลุ่มตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านความรู้ และปัจจัยด้านทัศนคติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สามารถใช้ผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในเชิงปฏิบัติ
2. เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการ สามารถใช้ผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในแนวทางการดำเนินงานและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทำให้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ตลอดจนตำบลอื่นๆ ให้ประสบผลสำเร็จต่อไป
3. ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้และขยายผลการวิจัยให้กว้างยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์ปฏิบัติการณ์

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดซึ่งมีการดำเนินงานตามหลักสหกรณ์สากล 7 ข้อ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มตัดสินใจ ขั้นดำเนินการตัดสินใจ และขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการณ์

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการณ์ (implementation) ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานงานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ประกอบด้วยผลประโยชน์ส่วนบุคคล ผลประโยชน์ทางด้านสังคม และผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินหรือทางด้านวัตถุ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติการณ์และการตัดสินใจ (Cohen and Upphoff, 1977 อ้างใน ระเบียบ อื่นจินดา, 2542: 18-19)

ระยะเวลาการอาศัยในชุมชน หมายถึง ระยะเวลาที่สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อาศัยในชุมชน

ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธิดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ หมายถึง สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ทราบถึง วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของสหกรณ์

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม หมายถึง ประสบการณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดที่ได้รับจากการฝึกอบรม เช่น การเข้าฝึกอบรมความชำนาญเฉพาะด้านในการผลิต การเข้าฝึกอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง ความรู้ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดที่มีเกี่ยวกับรายละเอียด วัตถุประสงค์ ตลอดจนเป้าหมายของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ความรู้ในการผลิตไวน์ หมายถึง ระดับความรู้ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดเกี่ยวกับการผลิตไวน์

ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง ระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ หมายถึง ความโน้มเอียงของความรู้สึกนึกคิดของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ซึ่งรวมทั้งในด้านบวกและ ด้านลบ

ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึงความโน้มเอียงของความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ทั้งในแง่ลบและแง่บวก

บทที่ 2

การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการศึกษาดังนี้

1. รายละเอียดของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
2. ประวัติความเป็นมาและรายละเอียดของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. ทฤษฎีที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ความเป็นมาของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการตามนโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาลในระดับรากหญ้า แนวคิดเริ่มแรกของโครงการได้มาจากโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เป็นแนวนโยบายการบริหารของผู้ว่าราชการจังหวัด OITA ประเทศญี่ปุ่นที่เสนอไว้ในปี พ.ศ. 2524 มีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ปรับเปลี่ยนการวัดระดับความเจริญเติบโตของประเทศจากรายได้ประชาชาติ (Gross National Product: GNP) มาเป็นการสร้างความพึงพอใจโดยรวม (Gross National Satisfaction Society: GNS) เพื่อให้ประชาชนมีรายได้สูงพอ ๆ กับรายได้ของประชาชนในสหรัฐอเมริกา

2. เน้นการส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม โดยจัดนิทรรศการทางภาคเอเชีย โดยชักชวนให้คนมาท่องเที่ยว และมีประชาชนมากเที่ยว 50 ล้านคนต่อปี

3. เน้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมให้ต่อเนื่อง และจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่สีเขียว ประมาณ 70-80% เพื่อจะให้ป่าดูดซับคาร์บอนมอนนอกไซด์ ถ้าไม่มีป่าจะทำให้สิ่งแวดล้อมเสียไป และจังหวัดมีการเชื่อมโยงเครือข่ายสีเขียวในภาคเอเชีย (สุชาดา อรุณรัถถาวร, 2545: 51)

ตลอดระยะเวลา 20 ปีของการจัดทำโครงการ ปรากฏว่าประสบทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว แต่ประสบการณ์ทั้งด้านบวกและด้านลบนี้เป็นกำลังใจให้พัฒนาต่อไปจนบรรลุผลสำเร็จ จนกระทั่งโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัด OITA นั้น ได้รับความสนใจและถือว่าเป็นโครงการตัวอย่างจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลิตภัณฑ์บางชนิดจากโครงการสามารถแพร่หลายสู่ตลาดญี่ปุ่น และยังสามารถส่งออกตลาดต่างประเทศด้วย ผลผลิตเด่นของจังหวัด ได้แก่ เห็ดหอม เห็ดผลิตจากข้าวสาลี เครื่องจักสานจากไม้ไผ่และส้ม ขบวนการการค้าเนินงานของโครงการนี้ประกอบด้วยหลักการ พื้นฐานสามประการ คือ ต้องดำเนินการในระดับท้องถิ่น แต่ส่งผลกระทบต่อโลก โดยมีเป้าหมายที่จะผลิตสินค้าภายในท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับของสากล กล่าวคือยังผลิตภัณฑ์มีคุณภาพแห่งความเป็นท้องถิ่นมากเท่าใด ก็ยิ่งได้รับการประเมินค่าสูงในระดับสากลมากเท่านั้น ต้องดำเนินการด้วยความเป็นอิสระและพึ่งพาตนเอง การจะตัดสินใจว่าท้องถิ่นนั้นควรผลิตสินค้าอะไร จำเป็นต้องให้สมาชิกของแต่ละชุมชนตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยไม่ต้องหวังพึ่งการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐบาล ขบวนการนี้มุ่งหวังที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คือต้องมีบุคคลผู้มีความสามารถและมีความเป็นชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง มีจินตนาการสร้างสรรค์และแรงบันดาลใจที่มุ่งมั่นสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมชุมชนของตน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น อาจจะถือได้ว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของโครงการหนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์ (สุชาดา อรุณรัถถาวร, 2545: 50-51)

สำหรับในประเทศไทยวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม ปัญหาความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากร ปัญหาที่ทำกิน ปัญหาคนว่างงาน และปัญหาสังคมอื่น ๆ อาทิเช่น อัตราการเกิดอาชญากรรมและการแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากปัญหาเหล่านี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่กำลังวิกฤติ ในปัจจุบันการแก้ปัญหาต้องแก้ที่สาเหตุ การที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจประเทศได้นั้นจะต้องเริ่มต้นที่การฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงเป็นโครงการเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนและเชื่อมโยงกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยการพัฒนาศักยภาพการผลิต การแปรรูปและการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ที่มั่นคงถาวรและฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กับชุมชน

หลักการและเหตุผลของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

กิตติ ลิ้มสกุล (2545: 4) ได้กล่าวถึงหลักการและเหตุผลของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้

1. การให้การสนับสนุน (support) มากกว่าให้เงินช่วยเหลือ (subsidy) หลักการของขบวนการนี้ไม่เน้นการให้เงินช่วยเหลือแก่ท้องถิ่นเพราะมักจะไปทำลายความสามารถในการพึ่งตนเองรัฐบาลเพียงให้การสนับสนุนแก่ชุมชนต่าง ๆ ด้านเทคนิค เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพ ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการช่วยเหลือในด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการตลาด

2. นโยบายหลัก 3 ประการ

2.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์คุณภาพระดับโลก โดยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นต้องมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวัฒนธรรมและมีจุดเด่นเฉพาะ เป็นที่ยอมรับของตลาดภายในประเทศและตลาดโลก

2.2 มีเอกลักษณ์เป็นที่เชื่อถือเพียงหนึ่งเดียว ดังนั้นจึงต้องมีการระดมความคิดในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่ช่วยกันทำได้ โดยคำนึงถึงการรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องอย่างเหมาะสมไม่ซ้ำแบบกัน และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้านหรือตำบลให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป

2.3 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการปรับปรุงเทคโนโลยี โดยการสร้างบุคคลที่มีความคิดกว้างไกล มีความรู้ความสามารถให้เกิดขึ้นในสังคม มีการวางแผนการตลาด มุ่งเน้นการผลิตและบริการโดยคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก

3. กิจกรรมหลัก

3.1 ขยายสินค้าท้องถิ่นไปยังตลาด โดยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเป็นจุดเด่นของท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพเพื่อขยายตลาดออกสู่เครือข่ายท้องถิ่น ภาคเมืองและตลาดโลก

3.2 ผลิตและคิดค้นเองขึ้นในท้องถิ่น โดยอาศัยความรู้ความสามารถของคนในชุมชน และความร่วมมือกันรับผิดชอบ โดยมีหน่วยงานของจังหวัด กระทรวง กรม กอง เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ และคอยให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการคิดค้นเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ

3.3 การสร้างบุคคลที่มีคุณภาพของท้องถิ่น โดยการเลือกเฟ้นบุคลากรที่มีความรู้สามารถมองการณ์ไกล สามารถวางแผนงานในระยะยาวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะผลิตขึ้น

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวรัฐได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับช่วงเวลาในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 รัฐจึงได้กำหนดช่วงระยะเวลาของแผนแม่บท “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแผน 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549)

วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

คณะกรรมการจัดทำแผนงานและงบประมาณ (2545: 2) ได้จัดทำแผนแม่บทหนึ่งตำบลหนึ่ง หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไว้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น
- 1.2 เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้

2. เป้าหมาย

2.1 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์จึงกำหนดเป้าหมายในการสร้างรายได้ให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้พื้นที่ความจำเป็นพื้นฐาน (มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี) และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2 เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2549 สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จนสามารถพึ่งตนเองได้ร้อยละ 60 ของชุมชน (ตำบล/เทศบาล) ที่เข้าร่วมโครงการทั่วประเทศ

3. ยุทธศาสตร์

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าว จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานดังนี้

3.1 การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ดีเด่นของชุมชน โดยใช้แรงงาน และทรัพยากรในท้องถิ่นใน 3 ระดับ คือ

- 3.1.1 ระดับท้องถิ่น
- 3.1.2 ระดับประเทศ
- 3.1.3 ระดับสากล

3.2 การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

3.3 การสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคและท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และยกระดับรายได้ของประชาชน

3.4 การสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง

3.5 การมีส่วนร่วมของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อขยายตลาดทั้งตลาดในประเทศ และต่างประเทศ ด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต

3.6 การพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นโดยใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

แนวคิดตามนโยบายเรื่อง หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

รัฐบาลชุด พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอนโยบายสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน ประการหนึ่ง คือ การดำเนินการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยรัฐบาลได้กำหนดให้ทุกกระทรวงได้นำนโยบายนี้ไปสู่การปฏิบัติโดยการแปลงเป็นแผนงานและโครงการต่าง ๆ ในปัจจุบันทุกกระทรวงได้รับทราบนโยบายดังกล่าว และได้มีการสั่งการให้ส่วนราชการในสังกัดของแต่ละกระทรวงได้ดำเนินการ

นโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ นั้น มีแนวคิดที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนเป็นการสร้างอาชีพ นำไปสู่การมีรายได้ที่มั่นคงและต่อเนื่อง ซึ่งจะสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และจุดขาย และสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้รู้จักแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก ซึ่งการดำเนินการจะอยู่บนหลักการพื้นฐาน 3 ข้อ คือ

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล ผลิตภัณฑ์และบริการที่ใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล กล่าวคือ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาจากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น จะต้องมีความได้มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ และมีจุดเด่นเฉพาะ ให้เป็นที่ยอมรับของตลาดภายในท้องถิ่น ภายในประเทศ และขยายสู่ตลาดโลก

2. ความมีอิสระ รู้จักพึ่งตนเอง และคิดอย่างสร้างสรรค์ทำความเข้าใจเป็นจริงด้วยกระบวนการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสร้างกิจกรรมที่อาศัยศักยภาพของท้องถิ่น กล่าวคือ ต้องมีการระดมความคิดของคนในท้องถิ่น ชุมชน ในการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุด โดยคำนึงถึงการรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องอย่างเหมาะสม ไม่ซ้ำแบบกัน และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้านหรือตำบลให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป ตลอดจนมี

การสร้างสรรค์ให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพ โดยใช้ศักยภาพของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนบุคลากรในท้องถิ่นที่มีศักยภาพมาร่วมกันดำเนินการ โดยรัฐบาลไม่ควรส่งเสริม ด้วยเงินอุดหนุน หรือจูงใจด้วยเงินอุดหนุน แต่ชาวบ้านจะต้องคิดเองว่าจะผลิตอะไร จะเพิ่มมูลค่า ของผลิตภัณฑ์ได้อย่างไร เทคโนโลยีใดที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์นั้นให้เพิ่มขึ้น โดยอาศัยความรู้ ความสามารถของคนในชุมชน ให้ความร่วมมือกันรับผิดชอบ หน่วยงานราชการมีหน้าที่ในการ สนับสนุนเทคโนโลยีเท่านั้น

3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์ สนับสนุนให้ประชาชนได้สร้างสรรค์ความคิด จิต วิญญาณ และความสามารถ ของตนเอง คือเป็นการสร้างบุคคลที่มีความกระตือรือร้นในทาง ความคิด และความสามารถให้เกิดขึ้นในสังคม สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มโดยการสร้างโรงเรียน ฝึกอาชีพขึ้นมา มีการพัฒนาทักษะและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตและบริการ มีการดำเนินการ วางแผนการตลาด โดยที่ขบวนการและขั้นตอนเหล่านี้ต้องคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก (สุขุมพร ลิ้ม ไทย, 2545: 7)

กล่าวโดยสรุปโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มุ่งส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของ ชุมชน ซึ่งเป็นธุรกิจระดับฐานราก โดยมีปรัชญาที่ว่าทุกคนที่เกี่ยวข้องในชุมชนเป็นกลไกที่สำคัญ ราชการจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง คอยกระตุ้นและส่งเสริมให้ชาวบ้านร่วมกันคิด ร่วมกันทำเท่านั้น โดยปราศจากการครอบงำและการชี้นำ (สุชาดา อรุณรัตน์, 2545: 50-51) ดังนั้น จึงยึดหลักการ ที่ว่าโครงการนี้ ประชาชนจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจผลิต โดยไม่ต้องหวังพึ่งการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ รัฐบาล เพราะสิ่งประชาชนในชุมชนมีและสำคัญอย่างยิ่งคือภูมิปัญญา การใช้ภูมิปัญญาในการสร้าง ผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมชุมชนของตน ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้นจะเป็นการสร้าง งาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในชนบท โดยภาคราชการมีหน้าที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน ด้าน การผลิต และการตลาด

หลักการบริหารนโยบาย “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

คณะกรรมการจัดทำแผนงานและงบประมาณ (2545: 3-5) ได้จัดทำแผนแม่บท หนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ โดยได้กำหนดหลักการในการบริหารนโยบายของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไว้ดังต่อไปนี้

1. การจัดกลไกการบริหาร 2 ระดับ ทั้งจากบนลงไป (top-down) และระดับล่างขึ้นมา (bottom-up) คือ

1.1 ระดับบน

1.1.1 คณะกรรมการอำนวยการโครงการ เพื่อกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ และบูรณาการงบประมาณ/แผนงาน

1.1.2 ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่มาจากจังหวัดต่าง ๆ โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

1.2 ระดับล่าง

1.2.1 ประชาคมตำบล เพื่อค้นหา และกำหนดบัญชีผลิตภัณฑ์ตำบล

1.2.2 คณะทำงานระดับอำเภอ เพื่อบูรณาการผลิตภัณฑ์ของตำบลต่าง ๆ การจัดลำดับความสำคัญ การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการสนับสนุนตลาดในพื้นที่

1.2.3 คณะทำงานระดับจังหวัดเพื่อบูรณาการผลิตภัณฑ์ของอำเภอต่าง ๆ การจัดลำดับความสำคัญ การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการสนับสนุนตลาดในพื้นที่

2. ระบบงบประมาณเน้นการบูรณาการงบประมาณปกติของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง ให้ครบวงจรการตลาด เริ่มจากงบประมาณปี 2544 ที่มีอยู่แล้ว และการกำหนดแนวทางงบประมาณปี 2545

3. ระบบบริหารจัดการเน้นให้ศูนย์พัฒนาธุรกิจเป็นหน่วยหลักในการพัฒนาและบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ของจังหวัดต่าง ๆ ที่จังหวัดคัดเลือกมาแล้ว โดยให้ศูนย์พัฒนาธุรกิจ มีความเป็นอิสระสูง เชื่อมโยงกับระบบงบประมาณและแผนงานของกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับภาคเอกชน

ขั้นตอนการเปิดตัวของแนวคิด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์สู่การปฏิบัติ

คณะกรรมการจัดทำแผนงานและงบประมาณ (2545: 5-10) ได้จัดทำแผนแม่บท หนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ โดยได้กำหนดขั้นตอนการเปิดตัวของแนวคิดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์สู่การปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์โครงการ

ประชุมทำความเข้าใจระหว่างฝ่ายราชการ ประชาชน เอกชน

ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ แนวคิด หลักการ ปรัชญา

แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จังหวัด/อำเภอ/ตำบล

กำหนดแผนงาน แนวทางการดำเนินการ เน้นหลักการ “บูรณาการ” การทำงาน “พหุภาคี”

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดผลิตภัณฑ์

1. คณะทำงานระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด ร่วมจัดประชาคมตำบล ค้นหาผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเด่นในแต่ละท้องถิ่น
2. คัดเลือก/จัดลำดับผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบล

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

1. วางแผนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ด้านการบริหารจัดการ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การบรรจุภัณฑ์ การออกแบบ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ เช่น อย. มอก. ลิขสิทธิ์ทางปัญญา
2. สนับสนุนแหล่งเงินทุน
3. ดำเนินการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์
4. วิจัยผลิตภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 4 การขยายตลาด (กระจายสินค้า)

วางแผนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผู้ตลาดภายใน ภายนอกประเทศ
วางแผน การขนส่ง จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์
ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทางสื่อ e-commerce
การประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก
จัดประกวดผลิตภัณฑ์ มอบประกาศเกียรติคุณ
จัดงานแสดงมหกรรมสินค้า "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์"
วิจัยการตลาด

ขั้นตอนที่ 5 การติดตาม ประเมินผล

1. กำหนดเกณฑ์ชี้วัด และมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์
2. ติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการ จังหวัด/อำเภอ
3. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานคัดเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อขึ้นบัญชี หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (นตผ.)

คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (2545: 1-4) ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานคัดเลือกผลิตภัณฑ์ เพื่อขึ้นบัญชีหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (นตผ.) ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมการและเผยแพร่ทำความเข้าใจ

1. กอ.นตผ. อนุมัติหลักเกณฑ์การคัดเลือกผลิตภัณฑ์และส่งเสริมหลักเกณฑ์การคัดเลือก ผลิตภัณฑ์ ให้ นตผ. จังหวัด

2. จังหวัดจัดประชุม นตผ. จังหวัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ

2.1 ชี้แจงนโยบาย หลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินงานคัดเลือกผลิตภัณฑ์ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์"

2.2 รวบรวมบัญชีหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้ในการประกอบการจัดประชาคมตำบล

2.3 กำหนดแผนการดำเนินงานระดับจังหวัด

2.4 สร้างทีมวิทยากรระดับจังหวัด เพื่อให้เป็นวิทยากร ชี้แจงหลักเกณฑ์ การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ และแนวทางการดำเนินงาน นตผ.

3. นตผ. จังหวัด จัดประชุมชี้แจงนโยบาย หลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานแก่นตผ. อำเภอ/กิ่งอำเภอ

4. อำเภอ/กิ่งอำเภอ จัดประชุม นตผ. อำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ

4.1 ชี้แจงนโยบาย หลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินงานคัดเลือกผลิตภัณฑ์ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์"

4.2 กำหนดแผนการดำเนินงานระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

4.3 สร้างทีมวิทยากรระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอเพื่อให้เป็นวิทยากรร่วมกับทีมวิทยากรจังหวัด ในการชี้แจงหลักเกณฑ์การคัดเลือกผลิตภัณฑ์และแนวทางการดำเนินงาน นตผ.

ขั้นที่ 2 การจัดประชาคมตำบล เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ นตผ.

การจัดประชาคมตำบล ใช้เวลา 1 วัน ดังนี้

ภาคเช้า การให้การศึกษาแก่ประชาคมตำบล โดยทีมวิทยากรจังหวัด และอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในประเด็น

1. ทบทวนตัวแบบประชาคมตำบลตามโครงการ นตผ. ดังภาพ 1

2. ชี้แจงนโยบาย หลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย

- 2.1 โครงสร้าง กลไก และนโยบายในการดำเนินการ นตผ.
- 2.2 หลักเกณฑ์การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ นตผ. ตามที่ กอ.นตผ. กำหนด
- 2.3 แนวทางการจัดประชาคมตำบล เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ นตผ.
- 2.4 แนวทางการจัดทำแผน การดำเนินงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ นตผ.
- 2.5 การติดตามและประเมินผล

ภาคบ่าย การจัดประชาคมตำบล เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ นตผ.

1. ประธานประชาคมตำบล ดำเนินการจัดประชาคมตำบล
2. ประเด็นพูดคุยในเวทีประชาคมตำบล
 - 2.1 ประชาคมตำบลวิเคราะห์ศักยภาพของตำบลที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน

กิจกรรม

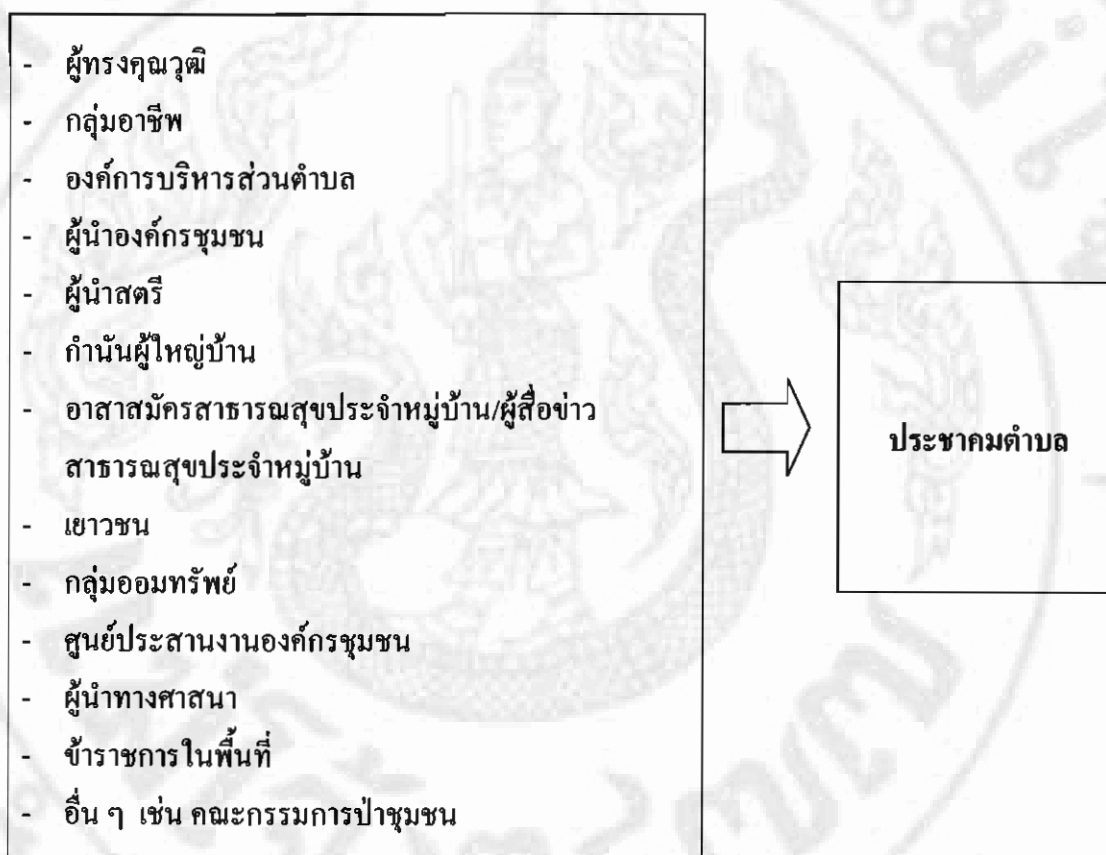
- 2.2 เสนอข้อมูลบัญชีผลิตภัณฑ์ ของตำบล และของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 ประชาคมตำบล พิจารณานำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ของตำบล และ/หรือ ผลิตภัณฑ์ที่เคยคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ นตผ. ของตำบล รวมทั้งผลิตภัณฑ์ นตผ. ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องคัดเลือกไว้ มาศึกษาทบทวนใหม่
- 2.4 ประชาคมตำบล มีมติเห็นชอบ ใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ นตผ. ตามที่ กอ.นตผ. กำหนดให้ เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกผลิตภัณฑ์ นตผ. ของตำบล
3. ประชาคมตำบล มีมติเห็นชอบผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของตำบล และส่งรายชื่อผลิตภัณฑ์ให้ นตผ. อำเภอ/กิ่งอำเภอ

ขั้นที่ 3 การจัดลำดับผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด

- 3.1 นตผ. อำเภอ/กิ่งอำเภอ นำผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการประชาคมตำบลแล้วมาประเมินหาค่าคะแนนและจัดลำดับผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ และส่งผลิตภัณฑ์ที่จัดลำดับเรียบร้อยแล้ว ให้ นตผ. จังหวัด
- 3.2 นตผ. จังหวัดพิจารณาจัดลำดับผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด โดยใช้ระดับคะแนนการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ของ นตผ. อำเภอ/กิ่งอำเภอ ประกอบการพิจารณาแล้วส่งบัญชีผลิตภัณฑ์ให้ กอ.นตผ.
- 3.3 คณะอนุกรรมการกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ พิจารณาผลิตภัณฑ์ตามบัญชีผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบประเมินผลิตภัณฑ์

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานฯ แต่งตั้งคณะทำงานฯ จำนวน 4 คณะเพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์ตามบัญชีผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด ในแต่ละภาครวม 4 ภาค คณะอนุกรรมการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ประชุมพิจารณาผลิตภัณฑ์ ที่ผ่านการตรวจสอบของคณะทำงาน แล้วเสนอ กอ.นคผ. กอ.นคผ. ประกาศขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ภาพ 1 ตัวแบบประชามตตำบล

ประวัติความเป็นมาและรายละเอียดของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
ใน โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เป็น สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2544 (พรวิไล นิธิมากร, 2546)

ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 102 คน (คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด, 2544: 19) ประกอบไปด้วย สมาชิกจากอำเภอเมือง จังหวัดลำพูนที่มีความสนใจในการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์

ก่อนที่จะมาเป็น สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด นั้น เริ่มแรกได้เกิดรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านในตำบลอุโมงค์จำนวน 11 หมู่บ้านร่วมกันผลิตน้ำผลไม้บรรจุขวดจำหน่าย จำนวน 16 คน มีทุนประมาณ 5,000-6,000 บาท แต่การดำเนินงานประสบกับสภาวะปัญหาด้านการผลิตเนื่องจากผลิตภัณฑ์น้ำผลไม้ของทางกลุ่มผลิตโดยไม่ใช้สารกันบูดจึงทำให้เก็บรักษาไว้ได้ไม่นานและเกิดการบูดเน่า บางครั้งเกิดการระเบิดของขวดที่บรรจุน้ำผลไม้ทำให้ได้รับความเสียหายและขาดทุน ทางสมาชิกกลุ่มจึงได้ประชุมหารือแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และได้ข้อสรุปในการแปรรูปน้ำผลไม้ที่ผลิตเป็นไวน์ผลไม้ โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร เทศบาลตำบลอุโมงค์ กรมพัฒนาชุมชน สถาบันการศึกษาและกระทรวงพาณิชย์ ในการให้คำแนะนำและให้ความรู้ ในการอบรมด้านการผลิตไวน์ จนกระทั่งกลุ่มประสบผลสำเร็จและได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด และได้มีการเปิดรับสมาชิกเพิ่มจากเดิมที่รับสมาชิกภายในตำบลอุโมงค์ ได้ขยายการเปิดรับสมาชิกที่สนใจภายในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ในปี พ.ศ. 2544 รัฐบาลได้มีนโยบายจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ขึ้น ซึ่งโครงการนี้ก็ได้มีนโยบายหลักให้แต่ละตำบลมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเด่นในแต่ละท้องถิ่น (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ, 2545: 1-4) ผลิตภัณฑ์ไวน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด เป็นผลิตภัณฑ์ที่มียอดขายค่อนข้างสูงและมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติได้กำหนด ซึ่งในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์นั้นในแต่ละจังหวัดก็จะมีวิธีการที่แตกต่างกันไป ในส่วนของจังหวัดลำพูนได้มีการจัดการประกวดผลิตภัณฑ์เพื่อขึ้นบัญชีหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล เทศบาลตำบลอุโมงค์ซึ่งได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการและสหกรณ์ จึงได้สนับสนุนให้สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่งผลิตภัณฑ์เข้าประกวดผลิตภัณฑ์เพื่อคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ในการประกวดครั้งนี้ก็คือ ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ รสชาติ ความสะอาดและการบริหารงานขององค์กร ก่อนจะนำผลิตภัณฑ์เข้าประกวดสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ทำการส่งผลิตภัณฑ์ไวน์เพื่อทำการตรวจสอบในด้านการวิเคราะห์ปริมาณแอลกอฮอล์ สารกันเสีย และสารตกค้าง ที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลลำปาง ซึ่งผลิตภัณฑ์ไวน์ที่ส่งเข้าประกวดได้แก่ ไวน์ลำไย ลิ้นจี่ ลูกหว้า มะกอกน้ำ ลูกไทร ลูกท้อ มะขม หม่อน สตอเบอร์รี่ พบว่า ผลิตภัณฑ์บางชนิดไม่ผ่านการตรวจสอบสารตกค้างซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการตรวจสอบก็คือ ลำไย ลิ้นจี่ ลูกหว้า จึงได้ส่งผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการตรวจสอบเข้าประกวด ผลปรากฏว่า ผลิตภัณฑ์ที่ส่งเข้าประกวดทั้ง 3 ชนิดได้รับการคัดเลือกขึ้นบัญชีหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล จังหวัดลำพูน ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการ

คัดสรรผลิตภัณฑ์ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้ส่งผลิตภัณฑ์ไวน์เข้ารับการคัดเลือกและได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่นระดับ สีดาว ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรรคือ ไวน์ลิ้นจี่ ไวน์กระชายดำ และไวน์ลูกหว่า (บัวเรียว อริยะ, 2547)

ปัจจุบันสหกรณ์ได้ดำเนินกิจการมาเป็นระยะเวลา 3 ปี มีจำนวนสมาชิก 102 คน ตั้งอยู่ เลขที่ 327 หมู่ 7 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ปัจจุบันมีทุนเรือนหุ้น 388,000 บาท ใน ด้านการตลาดสหกรณ์ได้มีร้านค้าตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไวน์จำนวน 12 แห่ง ครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และกรุงเทพมหานคร ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มในการขยาย ตลาดครอบคลุมทุกจังหวัดในประเทศไทย ในส่วนของการนำเสนอสินค้าและการแสดงสินค้า สหกรณ์ได้ทำการจัดแสดงสินค้าในงานสำคัญ ๆ ต่าง ๆ เช่น งานชิมไวน์กับไส้ฮั่วห่อปู งานฤดูหนาวจังหวัดลำพูน งานประกวดสินค้า OTOP จังหวัดเชียงใหม่ และงานแสดงสินค้า OTOP เมืองทองธานี (กาญจนา ไชหงส์, 2547; ผ่องพันธ์ ตะแก้ว, 2547)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง เพื่อรวมกลุ่มเกษตรกร รวบรวมผลผลิตของสมาชิกในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และสร้างงานสร้างรายได้เพื่อให้สมาชิกมี รายได้เพิ่มขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพดีขึ้น โดยทางสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด จะรับซื้อ ผลผลิตจากสมาชิกในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ซึ่งเป็นการช่วยเหลือสมาชิก เมื่อได้มีโครงการหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สหกรณ์ซึ่งได้รับการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ไวน์ให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ ระดับสีดาว จึงได้มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อเป็นสหกรณ์ที่สามารถสร้าง ผลิตภัณฑ์ ที่มีคุณภาพ มาตรฐานและได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่ง ตำบล (ผ่องพันธ์ ตะแก้ว, 2547)

การดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบความสำเร็จและมีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก จำนวนมากจนปัจจุบันสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้มีทุนเรือนหุ้นเป็นจำนวนเงิน 388,000 บาท โดยมีมูลค่าหุ้น ๆ ละ 10 บาท เป็นจำนวน 38,800 หุ้นจากผู้ถือหุ้นคือสมาชิกสหกรณ์ จำนวน

102 คน โดยมีเงินปันผลตามหุ้นร้อยละ 10 แห่งหุ้นที่สมาชิกมีอยู่ (จากการให้สัมภาษณ์ของ นางพรวิไล นิธิมากร 3 เมษายน 2546 เวลา 11.00 น.)

ในด้านการผลิตไวน์ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้มีการฝึกอบรมสมาชิก และได้มีการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ไวน์ทุกชนิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยในการผลิตไวน์ลำไย ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่สหกรณ์นั้น ได้มีรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการการผลิตไวน์ลำไยดังนี้

กระบวนการการผลิตไวน์ลำไย

การผลิตไวน์ลำไยที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด จัดทำขึ้นได้มุ่งเน้นถึงตลาดภายในประเทศ และรสนิยมของคนไทย โดยมีกรรมวิธีการผลิตไวน์ลำไย ดังนี้

การทำหัวเชื้อ

เนื้อลำไยบด	100	กรัม
สับปะรดบด	100	กรัม
น้ำตาล	100	กรัม
น้ำ	800	ซีซี

ขั้นตอนการทำหัวเชื้อ

1. บดลำไยและสับปะรดเข้าด้วยกัน
2. เติมน้ำ ตั้งไฟจนเดือด เติมน้ำตาล
3. กรอกใส่ขวดที่ผ่านการฆ่าเชื้อ และกรอกขณะร้อน ปิดจุกสำลี ทิ้งไว้จนอุ่น

ประมาณ 35-40 องศาเซลเซียส

4. เติมเชื้อยีสต์ที่ได้รับการคัดเลือกสายพันธุ์พิเศษ ที่เหมาะกับการหมักผลไม้เมืองร้อน เป็นตัวเริ่มต้นที่ดี เพื่อให้การหมักได้ผลอย่างสมบูรณ์

ไวน์ลำไย

ลำไยสดแกะและบด	2	กิโลกรัม
น้ำ	2	ลิตร
น้ำตาลประมาณ	600	กรัม
มะนาว	1	ผล
โปตัสเซียมเมตาไบซัลไฟท์	0.6	กรัม

ขั้นตอนการผลิตไวน์ลำไย

1. บดเนื้อลำไย

2. เติมน้ำ น้ำตาลและโปตัสเซียมเมตาไบซัลไฟท์ ลงในถังพลาสติกสีขาว ทิ้งไว้ 24

ชั่วโมง

3. เติมห่วงเชือกที่ทำไว้แล้ว หมักที่ 18-24 องศาเซลเซียส 2-3 วัน

4. กรองเอาแต่น้ำ แล้วกรองลงในขวดปากแคบ หมักต่อที่อุณหภูมิเดิม

5. หมักจนน้ำตาลหมด จะได้แอลกอฮอล์ 10-11% ระหว่างนั้นทำการถ่ายไวน์หากมี

ตะกอน

6. บ่มที่อุณหภูมิ 5-10 องศาเซลเซียส 4-6 เดือน

7. พาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิ 65 องศาเซลเซียส 5 นาที

8. บรรจุใส่ขวด เก็บก่อนนำออกจำหน่าย 2-3 เดือนจะได้ไวน์ที่มีคุณภาพดี (สหกรณ์ไวน์อุโมงค์และเทศบาลตำบลอุโมงค์, 2545: 1-4)

คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ในด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ผู้ดำเนินงานคือคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์จำนวน 9 คนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นายขยัน วิพรหมชัย	ประธานกรรมการ
2. นางอุษา วีระตะ	รองประธานกรรมการ
3. นางโสภา วิศร	เลขานุการ
4. นางบัวเรียว อริยะ	เหรัญญิก
5. นางรอยพิมพ์ บุญจักษ์	กรรมการ
6. นางพรวิไล นิธิมากร	กรรมการ
7. นางสุรีย์ สมบูรณ์ชัย	กรรมการ
8. นางพรรณทิพา เฉลิมโชคชัย	กรรมการ
9. นายอินแก้ว โอชาวัฒน์	กรรมการ

(คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด, 2544: 2-19)

โดยคณะกรรมการดำเนินงานได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ลำพูน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้ดำเนินงานตามหลักการสหกรณ์เป็นหลักในการปฏิบัติโดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ ต้องการให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ได้รับความยุติธรรมจากการแบ่งปันรายได้ และมีความเสมอภาคกัน

หลักสหกรณ์

สำหรับหลักการสหกรณ์ทั่วไปที่ใช้กับสหกรณ์ทุกประเภท โดยถือว่าเป็นหลักสากลมีด้วยกันทั้งหมด 7 ข้อ คือ

1. การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ เป็นการรับสมาชิกโดยไม่จำกัดและไม่คิดกันสมาชิก ดังนั้นโดยวิธีการสหกรณ์แล้ว บุคคลที่มีความเลื่อมใสในวิธีการสหกรณ์และเต็มใจที่จะรับผิดชอบในฐานะสมาชิกแล้วสามารถที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้แต่สหกรณ์จำเป็นจะต้องกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์ไว้ในข้อบังคับสหกรณ์แต่ละประเภท ผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิก สหกรณ์ จะต้องมีความสมบัติถูกต้องตามข้อบังคับที่สหกรณ์กำหนด เพราะคุณสมบัติของสมาชิกเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและร่วมใจกันอย่างจริงจัง ถ้าหากสมาชิกมีผลประโยชน์ที่แตกต่างหรือขัดแย้งกันแล้ว ความสามัคคีย่อมไม่เกิดขึ้นและคงดำเนินการไปไม่ได้

2. การควบคุมตามหลักประชาธิปไตยและการดำเนินการเป็นอิสระ วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ในข้อนี้ก็คือ สมาชิกของสหกรณ์ทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกันหมด คือมีสิทธิออกเสียงในการลงมติของสหกรณ์คนหนึ่งเสียงเท่านั้น ไม่ว่าผู้นั้นจะถือหุ้นในสหกรณ์มากน้อยเท่าใดก็ตาม การบริหารงานในสหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตย คือยึดถือเอามติส่วนใหญ่เป็นหลัก อำนาจสูงสุดในการบริหารงานในสหกรณ์มาจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกทั้งหมด ที่ประชุมใหญ่จะเป็นผู้กำหนดนโยบายของสหกรณ์ และเลือกสมาชิกสหกรณ์ส่วนหนึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ดำเนินงานไปตามนโยบายที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด นอกจากนี้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปในรูปอิสระ คือสหกรณ์เป็นของสมาชิกดำเนินงานโดยสมาชิก เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก

3. การจำกัดอัตราเงินปันผลตามหุ้น ก็เพราะสหกรณ์ตั้งขึ้นมาโดยยึดมั่นอุดมการณ์ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นเงินที่สมาชิกลำเอามาถือหุ้นในสหกรณ์จึงถือว่าเป็นการลงทุนร่วมกัน มิได้หวังผลกำไรจากการลงทุน สหกรณ์จะเปิดโอกาสให้สมาชิกถือหุ้นโดยไม่จำกัดจำนวน แต่การถือหุ้นต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีอิทธิพลในการดำเนินงานของสหกรณ์

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการชักจูงให้สมาชิกลำเอามาถือหุ้นในสหกรณ์มากยิ่งขึ้น สหกรณ์ก็อาจพิจารณาจ่ายเงินปันผลตามหุ้นที่สมาชิกถือก็ได้ เมื่อสหกรณ์มีผลกำไร

4. การจัดสรรรายได้สุทธิ (กำไร) โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและด้วยความเป็นธรรมในหมู่สมาชิก โดยที่สหกรณ์นั้นตั้งขึ้นเพื่อบูชาหวังที่จะร่วมมือกันในการช่วยแก้ไขปัญหา

ต่าง ๆ ในด้านเศรษฐกิจ มิได้มุ่งดำเนินการเพื่อแสวงหาผลกำไร แต่เพื่อที่จะอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่สมาชิกนั้น สหกรณ์จำเป็นจะต้องมีค่าใช้จ่าย และเพื่อความเป็นธรรมสมาชิกผู้ใช้บริการของสหกรณ์ก็ควรจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่สหกรณ์จำเป็นต้องจ่ายไปก่อน และเมื่อสิ้นปีบัญชี สหกรณ์ปิดบัญชีแล้ว ถ้าหากว่ามีส่วนเกิน ซึ่งในด้านธุรกิจเรียกว่า “กำไร” นั้น ในด้านการดำเนินงานของสหกรณ์แล้ว ถือว่าเป็นส่วนที่สมาชิกจ่ายให้แก่สหกรณ์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่สหกรณ์จ่ายไปในการบริการ ดังนั้นโดยความเป็นธรรมก็ควรจะคืนให้แก่สมาชิกผู้ที่จ่ายไว้ ฉะนั้นในการจัดสรรรายได้สุทธิของสหกรณ์จึงมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมโดยจ่ายคืนไปให้กับสมาชิกผู้ที่จ่ายค่าบริการกับสหกรณ์ซึ่งเรียกว่า “เงินเฉลี่ยคืน”

อย่างไรก็ดี หากสหกรณ์จัดสรรเงินส่วนเกินคืนให้แก่สหกรณ์หมด ก็จะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ในการส่งเสริมทางเศรษฐกิจ ดังนั้น สหกรณ์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาจะเพิ่มหลักการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ หลักการประหยัด และออมไว้กับสหกรณ์อันจะเป็นการส่งเสริมนิสัยการประหยัดของสมาชิกและการออมร่วมกัน

5. การส่งเสริมการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ เนื่องจากการรวมตัวเพื่อให้เกิดกำลังได้ ต้องมีระเบียบวินัย ดังนั้นสมาชิกของสหกรณ์จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ และการที่จะให้ขบวนการเข้มแข็ง สหกรณ์จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ที่มีอุดมการณ์อย่างเดียวกันรวมกันให้มาก ๆ แต่การที่จะให้บุคคลทั่วไปศรัทธาและสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น จำเป็นที่จะต้องชี้แจงให้เขาเข้าใจและยอมรับว่าวิธีการสหกรณ์จะต้องสามารถแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของเขาได้ ดังนั้นสหกรณ์จะต้องส่งเสริมในด้านการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ ซึ่งได้แก่ หลักวิธีการสหกรณ์ รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ และประชาธิปไตยแก่สมาชิก กรรมการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และบุคคลภายนอกอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง โดยที่สหกรณ์ทั้งหลายต่างก็ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน ฉะนั้นเมื่อสหกรณ์มีปัญหาหรืออุปสรรค สหกรณ์อื่น ๆ ก็ควรที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้วิธีการสหกรณ์สามารถดำเนินงานไปได้วัตถุประสงค์ การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์นั้นสามารถทำได้ทุกด้าน เช่น ในด้านการทำธุรกิจ ข่าวดสาร การให้การศึกษาและในด้านเงินทุน เป็นต้น ซึ่งถ้าสหกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วไปในโลกนี้ สามารถให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างจริงจังแล้ว สหกรณ์ทุกสหกรณ์ก็จะสามารถช่วยเหลือสมาชิกให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้สังคมทั่วไปมีความกินดีอยู่ดี และสันติสุขตามเป้าหมายที่สหกรณ์ตั้งไว้

7. สหกรณ์พึงดำเนินการต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนให้เจริญยิ่งขึ้นตามนโยบายที่มวลสมาชิกเห็นชอบ เป็นการเอื้อเพื่อต่อสังคมที่มวลสมาชิกจะให้ต่อมวลชน ทำให้คนในชุมชนได้เห็นถึงความสำคัญของสหกรณ์ จะมีผลทำให้ผู้คนเหล่านั้นเข้าร่วมในขบวนการ

สหกรณ์มากขึ้น ทำให้สหกรณ์ได้เจริญก้าวหน้า แข็งแรง มั่นคง ต่อไปในอนาคต (อุดม เขยทิวศ์ และ นคร จิโรจน์พันธ์, 2525: 4-7)

โดยสรุปแล้วโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการที่มีแนวคิดให้คนในชุมชนระดมความคิดใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นในการผลิตสินค้า บริการที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตนเอง และสามารถนำสินค้าของตนเองเข้าสู่ระดับสากลมากขึ้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม การสร้างเครือข่ายตลอดจนการก่อตั้งในรูปของบริษัท หรือ สหกรณ์ แต่ในการวิจัยครั้งนี้จะกล่าวถึงสหกรณ์ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นหลัก เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนนั้น ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์¹ ซึ่งสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ดำเนินงานตามแบบของสหกรณ์ มีการบริหารงานที่เป็นระบบอยู่แล้ว และมีศักยภาพในการบริหารจัดการตามหลักการสหกรณ์สากลทั้ง 7 ข้อ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐบาลในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ส่งผลให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้อัตราการว่างงานลดลง ทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น ในระยะยาวชุมชนจะสามารถพึ่งตนเองได้และมีศักยภาพในการรองรับนโยบายการพัฒนาจากรัฐบาลและนำประเทศไปสู่การพัฒนาในที่สุด ซึ่งในส่วนแนวคิดในการพัฒนานั้นก็ได้มีผู้รู้หลายท่าน ได้ให้แนวคิดการพัฒนาไว้มากมายพอจะกล่าวสรุปไว้ในหัวข้อต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

เนื่องจากชุมชนเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ ดังนั้นการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนานั้น ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนเพราะเมื่อชุมชนเข้มแข็งแล้วก็จะนำประเทศไปสู่การพัฒนา จะเห็นได้จากแนวคิดการพัฒนาของ สนธยา พลศรี (2533: 47) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงเสมอไม่หยุดนิ่ง ในขณะที่ พัฒน์ สุจำนงค์ (2525: 21-22) ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนว่า การพัฒนาชุมชน คือ

1. การช่วยเหลือตัวเอง แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือตัวเองเป็นแนวคิดที่เป็นความเชื่อถือในทางปฏิบัติของนักพัฒนามาตลอดว่า วิธีการช่วยเหลือคนที่ดียิ่งที่สุดคือการช่วยให้ประชาชนมีขีดความสามารถที่จะช่วยตัวเองต่อไปได้

2. ชีตความสามารถของชุมชนและรัฐ หมายถึงการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องคำนึงถึงความต้องการของมนุษย์และชีตความสามารถของชุมชนตลอดจนชีตความสามารถของรัฐซึ่งจะต้องได้สัดส่วนและสอดคล้องซึ่งกันและกัน

3. ความร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชน แนวคิดความร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชนนี้เกิดจากฐานความเชื่อที่ว่า “การพัฒนาได้ผลดีที่สุดและถาวรที่สุดนั้นควรเกิดจากพลังและชีตความสามารถของชุมชนที่ได้ผนึกกำลังกันขึ้นมา ผสมผสานกับการสนับสนุนจากพลังของการปกครองแห่งรัฐ” (พัฒน์ สุจำนงค์, 2525: 22)

4. ความคิดริเริ่มของชุมชน การที่คนในชุมชนจะสามารถช่วยตนเองได้คนในชุมชนจะต้องได้รับการนำความคิดที่ถูกต้อง จนมีทรรศนะและความศรัทธาต่อการพัฒนาไปในแง่บวก จนถึงขั้นที่สามารถแสดงความคิดริเริ่มในการพัฒนา ทำงานตามโครงการพัฒนาโดยไม่รอให้รัฐเข้ามาชักชวนหรือกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นความคิดริเริ่มที่มาจากภายนอกชุมชนมักจะไม่ค่อยตรงกับปัญหาและความต้องการของชุมชน และมักจะไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน

5. ความสมดุลในการพัฒนา จุดเน้นของการพัฒนาชุมชนอยู่ที่ว่า การพัฒนาทั้งในด้านนามธรรมและรูปธรรมต้องได้สัดส่วนกัน ถ้าหากมุ่งพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ก็จะทำให้เกิดผลการพัฒนาชนิดผิดรูปผิดร่าง ดังนั้นงานพัฒนาชุมชนจึงมุ่งพัฒนาทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรมควบคู่กันไปในอัตราที่ได้สัดส่วน

6. การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตที่ดำรงอยู่ โดยมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ดำเนินการกระตุ้นด้วยกระบวนการกรรมวิธี โครงการและขบวนการ

ในส่วนของเกลียว บุรีภักดี และคณะ (2545: 55-59) ได้ให้กระบวนการทัศน์การพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

1. กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาเป็นกระบวนการความคิดและการปฏิบัติที่ทุกฝ่ายเข้ามาเรียนรู้โดยการทำงานร่วมกันใช้ความพยายามร่วมกันและไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันและเป็นกระบวนการความคิดที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะความร่วมมือ “เบญจภาคี” ซึ่งได้แก่ องค์กรประชาชน ภาครัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรเอกชน และนักวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อเสริมพลังของแต่ละฝ่ายให้แข็งแกร่ง โดยการคิดและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ มีการปฏิบัติอย่างจริงจังบนรากฐานความรัก ความเมตตาโดยไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน โดยคำนึงถึง

- 1.1 ประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยเปลี่ยนเป้าหมายจากหน่วยงานมาเป็นประชาชน
- 1.2 สหวิชาการแบบองค์รวม โดยเปลี่ยนความเชื่อที่จะทำเป็นส่วน ๆ แล้วนำมาผสมผสานกันให้เป็นการนำความจริงทั้งมวลมาจัดการไปพร้อมกัน
- 1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน นำประชาชนมาร่วมโครงการ กิจกรรมของหน่วยงานไปให้ประชาชนมีแผนการพัฒนาของเขาและหน่วยงานที่เข้าไปร่วมทำงาน
- 1.4 การร่วมกันทำงาน นำกิจกรรมที่หลากหลายของหน่วยงานมาผสมผสานโดยการค้นหาความคิดร่วมกันและทำงานร่วมกันตั้งแต่ต้นให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน
2. หลักการพัฒนาโดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ซึ่งหมายถึงการพัฒนาของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน ดังนี้
 - 2.1 การพัฒนาของประชาชน เป็นการพัฒนาในด้านความรู้ความสามารถของประชาชนโดยการเรียนรู้อย่างมีระบบ
 - 2.2 การพัฒนาเพื่อประชาชน เป็นการพัฒนาของหน่วยงานภายนอกชุมชนที่ดำเนินการให้กับประชาชน โดยดำเนินงานตามความต้องการของประชาชนตลอดจนคำนึงถึงความต้องการของประชาชนที่รับการพัฒนา
 - 2.3 การพัฒนาโดยประชาชนเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนวางแผนการพัฒนาชุมชนของตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา จะเป็นวิธีที่จัดการให้ประชาชนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ค้นหาปัญหาของชุมชน กำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา ตัดสินใจเลือกกิจกรรมลงมือดำเนินการและประเมินผลสรุป โดยคนในชุมชนจะต้อง
 - 2.3.1 ร่วมมือกันอย่างพันธมิตรที่เท่าเทียมกันด้วยวิสัยทัศน์ร่วม นับถือกันพยายามทำด้วยกันและยอมรับกัน
 - 2.3.2 กระตุ้นและดำเนินการในการส่งเสริมพลังความพยายามพัฒนาของประชาชนทุกหนแห่ง
 - 2.3.3 มาตรการกำหนดมาจากเบื้องต้นต้องเปลี่ยนกระบวนการและประสิทธิภาพของการทำงานอย่างต่อเนื่องโดยการสร้างพื้นฐานความสามารถหลายด้านเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 2.3.4 รูปแบบเทคนิควิธีการที่ถ่ายทอดลงมาให้ประชาชนต้องเปลี่ยนเป็นการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและแหล่งทรัพยากรตามสะดวก ผู้เชี่ยวชาญเป็นฝ่ายอำนวยความสะดวกสร้างให้ประชาชนสั่งสมประสบการณ์และความรู้

2.3.5 การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนวางแผนโครงการพัฒนาต้องการความอดทน และทักษะการปฏิบัติในการสนับสนุนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ดังนั้นจึงควรเสริมพลังความพยายามของประชาชนให้มีความสามารถนี้ให้ได้

2.3.6 การจัดการให้ปฏิบัติได้จนเป็นนิสัยต้องเปลี่ยนจากการควบคุม สั่งการ ไปเป็นการให้มีส่วนร่วมและสร้างความสามารถ

3. การพัฒนาแบบองค์รวม หมายถึง ระบบคิด ระบบคุณค่า และวิธีการปฏิบัติที่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งหมดในฐานะที่สัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด ซึ่งก็หมายถึงคุณภาพและเอกภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ

4. การพัฒนาบนมิติวัฒนธรรม มิติทางวัฒนธรรมเป็นการมองปัญหาแบบองค์รวมสรรพสิ่งต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันโดยไม่แยกเป็นส่วน ๆ รวมทั้งการมองวิถีคิดของคนในชุมชนที่อธิบายสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์เชื่อมโยงกับระบบนิเวศกับความสัมพันธ์ของคนในสังคม ตลอดจนคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นั่นคือมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ถูกรอบงำจากความคิดจากใคร ปัญหาทางวัฒนธรรมในปัจจุบันก็คือการครอบงำทางความคิดที่วางอยู่บนผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยขาดความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมมากกว่าจะอาศัยต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สะสมอยู่ก่อนแล้วทั้งสิ้น ในรูปแบบที่หลากหลาย ตั้งแต่ ศีลธรรม ศิลปะ และภูมิปัญญาโดยอาศัยกระบวนการเสริมสร้างพลังสังคม ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

4.1 การเสริมสร้างทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความรู้ อุดมการณ์คุณค่าทางศีลธรรมและทรัพยากรส่วนรวม อันจะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันและเกิดความพร้อมที่จะร่วมกันในการทำกิจกรรมเพื่อท้องถิ่นของตนเอง

4.2 การเสริมสร้างประชาสังคม เป็นการดึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา ชุมชนด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางกฎเกณฑ์และกติกาสังคมเพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันรับผิดชอบตรวจสอบและได้ประโยชน์จากสังคมอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

4.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างพลังในการดูแลท้องถิ่นเพื่อให้สามารถมีอาชีพพอเพียงและดูแลปกป้องสิทธิท้องถิ่นและทรัพยากรของตนได้อย่างยั่งยืน

4.4 การเคารพสิทธิของความแตกต่างหลากหลายของพหุสังคม ที่ผู้คนมีความแตกต่างกันทั้งฐานะทางเศรษฐกิจ ระบบการผลิต วิถีชีวิตและชาติพันธุ์ การเคารพสิทธิความเป็นคนอย่างเท่าเทียม

โดยสรุปแล้วการพัฒนาชุมชน คือ การพัฒนาที่ให้ชุมชนมาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา คนในชุมชนเป็นสิ่งที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนา เนื่องจากชุมชนประกอบไปด้วยคนในชุมชนหลาย ๆ คนมารวมกันเป็นชุมชน การที่จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาคอนในชุมชนต้องร่วมมือกัน ทั้งในด้านการค้นหาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา การกำหนดแนวทางการพัฒนา ตลอดจนกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา ดังนั้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนนับว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะผลักดันให้ชุมชนก้าวไปสู่การพัฒนาได้ หากชุมชนพัฒนาแล้วประเทศก็จะเกิดการพัฒนาและเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วได้ในที่สุด ในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ก็เช่นกัน สมาชิกควรร่วมมือกัน ทั้งในด้านการค้นหาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน การกำหนดแนวทางการพัฒนาสหกรณ์ ตลอดจนกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์จึงจะเป็นกลไกผลักดันให้สหกรณ์ก้าวไปสู่การพัฒนา และเป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาสังคมได้

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเอกสารในส่วนของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็นหัวข้อ ความหมายการมีส่วนร่วม รูปแบบและประเภทของการมีส่วนร่วม และขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการของการพัฒนาที่เสริมสร้างให้สมาชิกของกลุ่ม มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา หาแนวทางแก้ไข วางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม การมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่สมาชิกในชุมชนมีการกระทำซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของ การดำเนินการร่วมกันและมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมทางด้าน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนตัดสินใจในกิจกรรมการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ หรืออาจเป็นการดำเนินการร่วมกันในการเพิ่มอำนาจการต่อรอง ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมของกลุ่ม ในการเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการเมือง เศรษฐกิจ เพื่อปรับปรุงสถานภาพทางชุมชนในสังคมต่อไป (นำชัย ทนุผล, 2529: 117; Stevenhagen, 1971: 74 อ้างใน ปรัชญา เวสารัชช, 2528: 3) ในทำนอง

เดียวกับ ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531: 24-30) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการ การดำเนินงาน รวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยยึดหลักการว่าสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ จะต้องร่วมมือกันวางแผนไปจนถึงลงมือปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของประชาชนในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีความหมายครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่เริ่มต้นของการวางแผนไปจนถึงลงมือปฏิบัติตามแผนและประเมินผล

ในขณะเดียวกัน นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2533: 20) ได้ให้ความหมายของคำว่า การมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ คือ การให้ประชาชนเข้าเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการดำเนินการของกลุ่มตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์จากกลุ่ม
2. การที่จะให้ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่ความพยายามและความเป็นตัวเอง เข้าดำเนินการควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่าง ๆ

ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการให้ความหมายของบัวเรศ ประไซโย และคณะ (2538) ในระวี อินจินดา (2542: 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกของกลุ่มมีความสมัครใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน การเริ่มต้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากความต้องการภายนอก โดยที่ประชาชนมีศักยภาพพอที่จะเข้าร่วมในการดำเนินงาน มีความพร้อมที่จะเข้าร่วม มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมและอำนาจในการตัดสินใจภายนอกเป็นเพียงผู้คอยสนับสนุนและช่วยเหลือเท่านั้น

ในขณะที่นักวิชาการคนอื่น ๆ ก็ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันออกไป โดยทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 183-188) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม ส่วนยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 20) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมแตกต่างไปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวเอง

สำหรับเจลิชว นุริภักดีและคณะ (2545: 113-114) เสนอว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิดหรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ มีกิจกรรมและวิถีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนาจะไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่

แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิดหรือโครงการของตน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน นอกจากนั้นหลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานร่วมกัน และปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้ว ยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการ รวมทั้งยังมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยทางอ้อม คือ ผ่านกรรมการที่เป็นฝ่ายบริหารของหมู่บ้านหรือเป็นไปโดยตรง คือ ได้เข้ามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

รูปแบบ และ ประเภทของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบและประเภทของการมีส่วนร่วมไว้มากมาย หลายลักษณะซึ่ง ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 188) ได้อธิบายถึงรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยจำแนกออกได้ 3 ประการ ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (direct participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (inclusive organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม กรรมการหมู่บ้าน
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (non-representative organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ตลอดเวลา

การมีส่วนร่วมยังเป็นวิธีการที่ทรงประสิทธิภาพ ในการเสริมสร้างและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์ และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา การมีส่วนร่วมยังเป็นกระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมของกลุ่มให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

นำชัย ทนุผล (2529: 126-127) ได้เสนอรูปแบบที่แตกต่างไป ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 ประชาชนส่วนน้อยหรือไม่มีเลยในขบวนการตัดสินใจ รูปแบบนี้ผู้ตัดสินใจในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เป็นกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาซึ่งถูกแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจนอกชุมชน

รูปแบบที่ 2 ประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมน้อย แม้ว่าจะมีการกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในรูปของผลตอบแทน รูปแบบนี้ผู้ตัดสินใจในการวางแผนดำเนินกิจกรรมเป็นบุคคลชั้นสูงและผู้นำท้องถิ่นที่ถูกแต่งตั้งโดยรัฐบาล

รูปแบบที่ 3 ประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่พวกเขาจะเข้ามามีส่วนร่วมแบบฉาบฉวยเท่านั้น รูปแบบนี้ผู้ตัดสินใจในการวางแผนดำเนินกิจกรรมเป็นผู้วางแผนจากภายนอกและประชาชนส่วนน้อยโดยเป็นการปรึกษากับกลุ่มชาวบ้าน

รูปแบบที่ 4 ประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมเพราะพวกเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ตามผู้วางแผนมีอำนาจในการควบคุมและการตัดสินใจมากกว่า

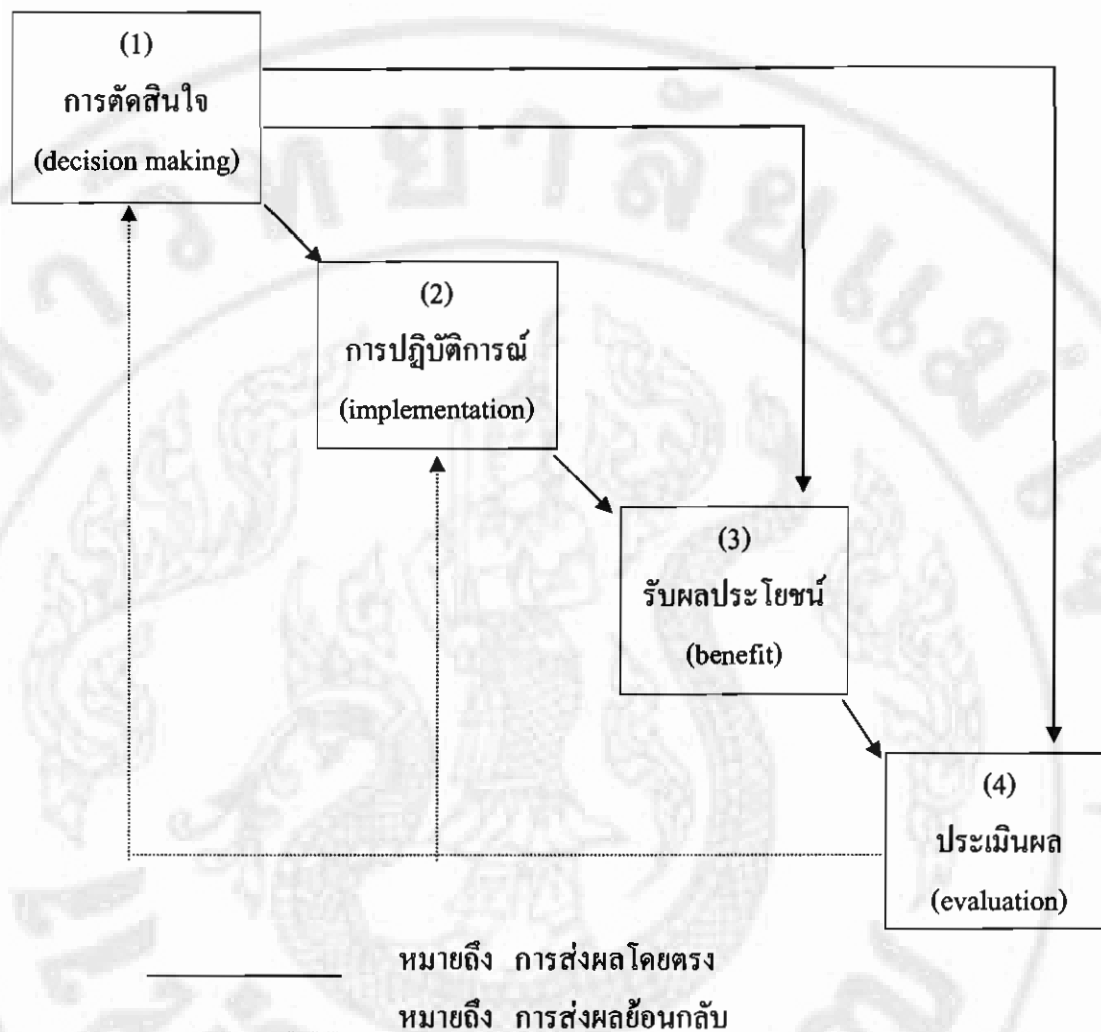
รูปแบบที่ 5 ประชาชนในท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพราะพวกเขามีตัวแทนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ ประชาชนมีสิทธิ์มีเสียงในการวางแผน โครงการแต่การตัดสินใจในกิจกรรมมักขึ้นอยู่กับคณะกรรมการผู้บริหารระดับสูง

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

Cohen and Upphoff (1977 อ้างใน ระวี อินจินดา, 2542: 18-19) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) จะประกอบด้วย 3 ขั้นคือ ขั้นเริ่มตัดสินใจ ขั้นดำเนินการตัดสินใจ และขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานงานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคล ผลประโยชน์ทางด้านสังคม และผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินหรือทางด้านวัตถุ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติการและการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ จะมีผลต่อการปฏิบัติการและจากการปฏิบัติการจึงส่งผลกระทบต่อไปยังการรับผลประโยชน์และการประเมินผล ในขณะเดียวกันการตัดสินใจจะมีผลโดยตรงกับการรับผลประโยชน์และการประเมินผล และการประเมินผลจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติการและการตัดสินใจ และการปฏิบัติการจะส่งผลย้อนกลับไปยังการตัดสินใจด้วย ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 วงจรการมีส่วนร่วม

ส่วนองค์การอนามัยโลกได้กำหนดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (ราเมศรี พรหมชาติ, 2545: 10) ดังนี้

1. การวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญ คือ การตัดสินใจด้วย
2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน และการบริหาร
3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเอง และการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่ากันซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือวัตถุก็ได้

ในขณะเดียวกัน นำชัย ทนุผล (2529: 118) ได้อธิบายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนว่าประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ครบกระบวนการดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าประชาชนไม่มีบทบาทในการระบุปัญหาและความต้องการของเขาแล้วโครงการต่าง ๆ ที่วางออกมาก็จะไร้ประโยชน์ เพราะโครงการที่วางออกมามีได้สนองตอบความต้องการที่แท้จริงของประชาชน อีกทั้งประชาชนมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม และการดำเนินกิจกรรมก็จะไม่ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง โครงการที่วางไว้ก็สามารถดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายได้โดยง่าย เพราะประชาชนจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาให้พวกเขาเองได้

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เมื่อประชาชนในชุมชนได้มีส่วนเข้ามามีบทบาทในการระบุปัญหาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การร่วมกันวางโครงการดำเนินกิจกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการหรือแก้ไขปัญหของพวกเขาเอง ด้วยตัวของเขาเอง แต่อย่างไรก็ตาม นักพัฒนาหรือผู้มีความรู้ในการวางแผน ควรมีส่วนเข้าไปร่วมในการวางแผนด้วย เพื่อคอยแนะนำประชาชนในการวางแผน กำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา แต่มิใช่นักพัฒนาเหล่านี้จะเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาเสียเอง เพราะผลเสียที่จะติดตามมาคือ ประชาชนจะไม่สามารถช่วยตนเองได้ในโอกาสต่อไป การที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมแรงร่วมใจในการตัดสินใจหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางดำเนินกิจกรรมนั้น จะมีผลทำให้พวกเขาเหล่านี้ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมนั้น และจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมที่วางไว้

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติงาน ดังที่กล่าวมาแล้วว่า เมื่อประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมแล้ว ผลที่ตามมาก็คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ นอกจากนั้นแล้ว นักพัฒนาควรกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการลงทุนในรูปของทรัพยากรธรรมชาติที่ประชาชนมีอยู่ตามกำลังความสามารถของประชาชน แทนที่จะใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยจากภายนอกของชุมชนเสียทั้งหมด การดำเนินกิจกรรมร่วมกันนี้ จะเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนรู้จักการทำงานร่วมกัน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้ จะทำให้ประชาชนได้มีการประเมินว่า ผลงานที่ตัวเองได้ดำเนินไปนั้น ได้รับผลดีหรือได้รับ

ประโยชน์มากนักน้อยเพียงใด และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้รับการดำเนินงานนั้นมีอะไรบ้าง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้จะทำให้ประชาชนรู้แจ้งเห็นจริงว่า กิจกรรมที่พวกเขาทำไปนั้น ดีหรือไม่ดีอย่างไร ซึ่งพวกเขาจะนำไปใช้วางแผนทางแก้ไขในโอกาสต่อไปได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การที่สมาชิกในชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการกระทำของสมาชิก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และร่วมรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มนั้น สาเหตุที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม อาจเกิดจากสมาชิกประสบกับสถานะปัญหาเดียวกันจึงเกิดการรวมกลุ่ม เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ปัญหา ตลอดจนแนวทางการดำเนินการ ในการแก้ปัญหา ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกอาจเกิดจากสมาชิกในชุมชนมีความต้องการเหมือนกัน ทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อร่วมมือกันทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดเพื่อให้บรรลุผลตามความต้องการของกลุ่ม

ทฤษฎีการสร้างการมีส่วนร่วม

สนธยา พลศรี (2533: 156-157) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างการมีส่วนร่วม 4 ทฤษฎี ซึ่งสรุปความไว้ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion Theory)

การเกลี้ยกล่อมมวลชน หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ และการกระทำโดยใช้หลักพฤติกรรมของมนุษย์ ถ้าผู้เกลี้ยกล่อมต้องกระทำการเกลี้ยกล่อมมวลชน จะต้องมียุทธประสงค์ที่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นด้วย ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติ และถ้าจะให้เกิดผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจ ในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนี้เป็นเรื่องตรงกับขั้นพื้นฐานความต้องการที่เกิดจากความพึงพอใจของบุคคลที่อยู่ในชุมชนแล้ว ก็ย่อมจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของชนในชาติ (National Morale Theory)

ขวัญมีความสำคัญในการทำงานมาก มนุษย์มีความต้องการทางกาย และทางใจ ถ้าคนมีขวัญดีประสิทธิภาพในการทำงานก็จะสูง แต่ถ้าขวัญไม่ดีประสิทธิภาพในการทำงานก็จะต่ำไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกที่ว่าคนอื่นเห็นความสำคัญของงานที่ตนทำอย่างไรด้วย คนทำงานมี

ขวัญก็จะเกิดมีความสำนึกในการรับผิดชอบต่อส่วนรวม การระดมสร้างขวัญในขณะที่ประชาชนอาจจะขาดขวัญกำลังใจ เพราะเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำเป็นอย่างยิ่ง กล่าวได้ว่าขวัญและกำลังใจของคนเราเป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership Theory)

การสร้างผู้นำเป็นการจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าหมายโดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน ผู้นำพลวัติ คือ ผู้นำที่ทำงาน เพื่อพัฒนาอยู่เสมอ และผู้นำในทางไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์เรียก ผู้นำนิเสธ

ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จะทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative System and Method Theory)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยาก เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่ผลความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุด ระบบบริหารและกระจายอำนาจบริหารไปทุกระดับในองค์การบริหารส่วนกลางและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของแนวการพัฒนาที่มุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจ การประเมินผลโครงการและอื่น ๆ ไม่ว่าประชาชนจะเข้าร่วมโดยตรงหรือเข้าร่วมโดยอ้อม โดยผ่านผู้แทน (representative) หรือไม่ก็ตาม ดังนั้นการใช้ระบบบริหารเป็นการย้าให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สนธยา พลศรี ได้กล่าวโดยสรุปว่า ทฤษฎีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พูดถึง การเกลี้ยกล่อมมวลชน การสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างผู้นำ และการใช้วิธีและระบบการบริหาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จและความเป็นไปได้ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเป็นอย่างสูง เป็นการสร้างความสนใจให้เกิดกิจกรรมทางสังคม เพื่อให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยต้องเข้าใจถึงวิถีชีวิต ค่านิยม จารีต ประเพณี และทัศนคติของบุคคล

จากทฤษฎีการสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าวได้เป็นพื้นฐานนำไปสู่การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถนำทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น มาประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Upphoff (1977, อ้างใน ระวี อินจินดา, 2542: 18-19) ในงานวิจัยครั้งนี้ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระบวนการตัดสินใจเป็นลักษณะของการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการ ที่มีการกำหนดปัญหา วิเคราะห์สถานการณ์ การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ สำหรับการตัดสินใจในแนวทางของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การกำหนดแนวทางปฏิบัติ ซึ่งในการดำเนินการของกลุ่มให้สัมฤทธิ์ผลนั้นจำเป็นต้องมีการอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนกลุ่มจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้มี 3 ช่วง คือ

1.1 การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น (initial decision) การที่สมาชิกสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มากน้อยเพียงใดนั้น การริเริ่มตัดสินใจเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ดังนั้นในขั้นนี้การกระตุ้นให้เกิดการสร้างผู้นำ เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่ผู้นำจะได้ชี้แจงทำความเข้าใจให้สมาชิกเห็นในความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สหกรณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม

1.2 การตัดสินใจช่วงดำเนินการ (on-going decision) สมาชิกที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย อาจถูกขอร้องให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หลังจากที่สหกรณ์ได้เกิดขึ้นและดำเนินการไปได้ในระยะเวลาหนึ่ง ระยะนี้มีความสำคัญต่อ ผลสำเร็จในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ เพราะการดำเนินการสหกรณ์ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน ดังนั้นถ้าสมาชิกมีส่วนร่วมมากก็จะทำให้ สหกรณ์ประสบความสำเร็จสูง ในขั้นนี้การทำให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ จึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจช่วงดำเนินการ โดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น วิธีการที่นิยมใช้ คือ การระดมสมอง (brain storming) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด และเป็นการแสดงให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมุ่งมั่นให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จ

1.3 การตัดสินใจช่วงปฏิบัติการ (operational decision) นอกเหนือจากการที่สมาชิกจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์แล้ว สหกรณ์อาจส่งสมาชิกเข้าเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ หรือการส่งตัวแทนไปศึกษาดูงานเพื่อกลับมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นการร่วมดำเนินการที่จะก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมี 3 วิธี ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในด้านทรัพยากร การมีส่วนร่วมในด้านทรัพยากร เช่น การสละแรงงาน เงิน สิ่งของและการให้ ข้อมูล ซึ่งการมีส่วนร่วมในด้านแรงงานจะเป็นสิ่งที่ปฏิบัติง่ายที่สุดในการดำเนินการสหกรณ์ การสละเวลาที่นอกเหนือจากงานประจำ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงาน สหกรณ์ อย่างต่อเนื่อง

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน ในขั้นนี้สามารถใช้ทฤษฎีวิธีและระบบทางการบริหารในการบริหาร ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นกรรมการ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ ตลอดจนการวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์

2.3 การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ โดยการส่งเสริม กระตุ้นให้สมาชิก ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยการเกลี้ยกล่อมให้สมาชิกให้ความร่วมมือกับสหกรณ์

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ได้แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

3.1 ผลประโยชน์ด้านวัตถุ ในการดำเนินกิจการสหกรณ์นั้น ได้มุ่งเน้นผลกำไรในการดำเนินงาน และผลกำไรที่ได้ก็ให้เป็นค่าตอบแทนแก่สมาชิก ซึ่งในการกระตุ้นให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์นั้น ควรมีสั่งใจในการให้สมาชิกเข้ามาร่วม เช่น การให้ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น หรือการพิจารณาความดีความชอบ ทั้งนี้เพราะสมาชิกจะเกิดความสำนึกว่าถ้าทำให้สหกรณ์ได้รับผลกำไรเพิ่มขึ้น ก็จะได้รับรางวัลเป็นผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อส่วนรวมมากขึ้นโดยเป็นไปตามทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ คือการสร้างแรงจูงใจก็เหมือนกับการสร้างขวัญและกำลังใจของสมาชิกสหกรณ์

3.2 ผลประโยชน์ด้านสังคม ผลจากการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่สมาชิก เนื่องจากผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของตลาด ผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิก เช่น ลำไย ลิ้นจี่ ก็สามารถขายให้แก่สหกรณ์ในราคาที่สมาชิกพึงพอใจ ส่งผลให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

3.3 ผลประโยชน์ด้านบุคคล จากการดำเนินงานของสหกรณ์ได้มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในการผลิต โดยการให้สมาชิกเข้าร่วมฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ทำให้สมาชิกสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากความสำเร็จในการดำเนินงานของ สหกรณ์นี้จะทำให้สมาชิกรู้สึกภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของตนเอง และเห็นคุณค่าของการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นการสร้างแรงผลักดันภายในให้เกิดความต้องการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ที่ สหกรณ์ต้องการ เมื่อสมาชิกมีความรู้สึกที่ดีต่อสหกรณ์ย่อมส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการประเมินผลการดำเนินงานสหกรณ์นั้น คณะกรรมการสหกรณ์ทั้งหมดจะมีส่วนร่วมในการพิจารณาผลการดำเนินงาน เพื่อการจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิก ประเมินผลการดำเนินการว่ามีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และวางแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป ซึ่งการประเมินผลจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยอาจเริ่มจากการประเมินผลการดำเนินงานว่ามีปัญหาอุปสรรค และมีแนวทางแก้ไขปัญหอย่างไรบ้าง แล้วนำผลการประเมินผลไปพิจารณา เพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ในขั้นนี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยอาศัย ความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์จากสมาชิก โดยที่การวางแผนการดำเนินงานต้องอาศัยการใช้วิธีและระบบทางการบริหารเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมากมาย ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไว้นอูโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนี้

การมีส่วนร่วม

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนยากจน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาหิน ตำบลวังน้ำลัด อำเภอฟ้าสาธิต จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงานและขั้นตอนรับผลประโยชน์จากโครงการ มากกว่าขั้นตอนอื่น ๆ เมื่อพิจารณาผลการศึกษาตามตัวแปรที่ตั้งไว้พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในขั้นตอนค้นหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และพิจารณาแนวทางแก้ไข และขั้นตอนตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขและวางโครงการแก้ปัญหา เป็นอย่างมาก

ในขณะที่ สลธิยา พึ่งแสงแก้ว (2537) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านใน 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุ ขั้นตอนการวางแผนดำเนินงาน ขั้นตอนการลงทุนและปฏิบัติ และขั้นตอน

การติดตามและประเมินผลงาน พบว่าการศึกษาในเชิงปริมาณชาวบ้านมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย แต่จากการศึกษาเชิงคุณภาพยืนยันได้ว่าทั้ง 4 ขั้นตอน ชาวบ้านมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก จึงทำให้ไม่สามารถวัดด้วยข้อมูลเชิงปริมาณได้ เพราะชาวบ้านจะมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการเป็นส่วนมาก จึงทำให้ไม่สามารถวัดด้วยข้อมูลเชิงปริมาณได้

นอกจากนั้น พงษ์พันธ์ พนาสันติกุล (2539) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการเกษตรบนที่สูงของสตรีเผ่าม้ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาพบว่า โดยรวมแล้ว จำนวนแรงงานสมาชิกในครัวเรือน แหล่งเงินทุน การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเกษตรบนที่สูงของสตรีเผ่าม้ง อย่างไรก็ตามปัจจัยพื้นฐานบางประการ อาทิ เช่นอายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน และขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการเกษตรบนที่สูงของสตรีเผ่าม้ง นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า สตรีเผ่าม้งขาดการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ส่วนรัชช เบญจาทิกุล (2529) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา กรณีศึกษา: หมู่บ้านชาวเขาชนเผ่าเลีศตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2527 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล อาทิเช่น อายุ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่นฐานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง เช่น ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม เช่น ความสามารถในการใช้ภาษาท้องถิ่นคำเมืองภาคเหนือ และ ศาสนา ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม เช่น การได้เห็นตัวอย่างการพัฒนาดีเด่นจากหมู่บ้านอื่น ทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา

ในส่วนไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับ รายได้ ขนาดครอบครัว การรับรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่ม ความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับ ความมุ่งมั่นในชีวิต และค่านิยมที่มีต่อกลุ่มเกษตรกร

ส่วน ศิริวรรณ วงษ์สมบัติ (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอสันทรายและอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ไม่ประสบความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ อายุ รายได้ ประสบการณ์การฝึกอบรม ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร และความพึงพอใจในผลตอบแทนที่

ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการทำนายนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม แม่บ้านทั้ง 2 กลุ่ม คือ ประสบการณ์การฝึกอบรม และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ในขณะที่ผลการศึกษาของ วรวงศ์ กาญจนวงศ์ (2543) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำหมู่บ้านชายแดน เขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าโดยรวมแล้ว ผู้นำหมู่บ้านชายแดนเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทยมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง และจากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำหมู่บ้านชายแดนเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย พบว่าความคาดหวังอรรถประโยชน์จากชุมชน และทัศนคติต่อการส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำหมู่บ้านชายแดนเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย

ราเมศร์ พรหมชาติ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประชาชนในบ้านโป่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านการบริการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยวในระดับน้อยในทุกขั้นตอนคือ ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนการวางแผนและดำเนินกิจกรรม ขั้นตอนการลงทุน และปฏิบัติตาม ขั้นตอนในการติดตามประเมินผล ส่วนการศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน สำหรับบุคคลที่มีอาชีพ การศึกษา ภูมิฐานะที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่แตกต่างกัน

เปรมวดี สิทธิโกสัย (2539) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิกสตรีสหกรณ์การเกษตรเมืองสุรินทร์ จำกัด จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การศึกษาอบรมจากสหกรณ์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการสหกรณ์ และความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากสหกรณ์ แต่การรับบริการข่าวสารจาก สหกรณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิกสตรีสหกรณ์การเกษตรเมืองสุรินทร์ จำกัด จังหวัดสุรินทร์

อภิชาติ มั่นตรง (2542) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองม่วงไข่ จำกัด อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ มีดังต่อไปนี้ สมาชิกที่มีที่ดินทำการเกษตรมาก มีรายได้มาก มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์มาก มีทัศนคติที่ดีต่อ

สหกรณ์ และที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์นาน จะมีส่วนร่วมและเข้าร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ มากกว่าสมาชิกที่มีที่ดินทำการเกษตรน้อย มีรายได้น้อย มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์น้อย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสหกรณ์ และที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ยังไม่นาน ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับเพศและอายุ พบว่าเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์

กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนบ้านสบรวก (สามเหลี่ยมทองคำ) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา แสดงว่า ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของหัวหน้าครอบครัว ในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จิรายุ ทองเขาอ่อน (2537) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ เมื่อแยกพิจารณาขั้นตอนของการมีส่วนร่วมพบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ การประสานงาน การดำเนินการและการรับประโยชน์อยู่ในระดับต่ำ ในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมพบว่า อายุ รายได้ของครัวเรือน พื้นที่ถือครอง สมาชิกในครัวเรือน ตำแหน่งทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

วิจิตร วิมลย์ (2544) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล แม่नादेิง อำเภอป่าเย็บ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับรายได้ ขนาดพื้นที่ถือครอง และแหล่งข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของเกษตรกรที่มี ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันในการมีส่วนร่วม 3 ด้านคือ ด้านการร่วมค้นหาปัญหา ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านการติดตามประเมินผล ระดับต่ำมาก ถึงระดับปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

จากการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ ทักษะที่มีต่อสหกรณ์ และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ พบว่า

เพศ

วงกตกร์ ภูพันธ์ศรี (2528: 461-462) ได้กล่าวว่า เพศ เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ชายและหญิงมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านการเรียน ด้านอารมณ์ ด้านบุคลิกภาพ จากการศึกษาของ อภิชาติ มนัสตรง (2542: 40) พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองม่วงไข่ จำกัด เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งจะเห็นได้ว่าคนไทยยกย่องเพศชายให้เป็นหัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการหารายได้เลี้ยงครอบครัว จึงทำให้เพศชายสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์ (2545: 76) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแทน หัวหน้าครัวเรือนเพศชายและเพศหญิง ต้องการมีส่วนร่วมฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำไม่แตกต่างกัน แต่ในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาคาดว่า เพศ จะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ดังเหตุผลที่ว่า เพศเป็นองค์ประกอบที่ทำให้ชายและหญิงมีความแตกต่างกัน เพศก็ย่อมส่งผลทำให้การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด แตกต่างกันได้ด้วย

อายุ

วงกตกร์ ภูพันธ์ศรี (2528: 462-464) ได้กล่าวสรุปว่า อายุเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้คนเรามีความแตกต่าง ทั้งทางด้านความรู้ ความรับผิดชอบ ความสนใจ ประสบการณ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความจำกัดจนบุคลิกภาพและวุฒิภาวะด้านต่าง ๆ จากการศึกษาของ ศิริวรรณ วงษ์สมบัติ (2533: 70) พบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธวัช เบญจาทิกุล (2529: 104) ซึ่งพบว่า อายุมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา ชาวเขาที่มีอายุมากขึ้นจะเข้ามามีส่วนร่วมในระดับที่มากกว่าชาวเขาที่มีอายุน้อย และได้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รามศรี พรหมชาติ (2545: 79) กล่าวว่า อายุเป็นตัวแปรที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ

พัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของวรวงศ์ กาญจนวงศ์ (2543: 143) ซึ่งพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำหมู่บ้านชายแดนเขตภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทยเพราะไม่ว่าผู้นำในหมู่บ้านชายแดนจะมากหรือน้อยก็ไม่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการเกษตร

ระดับการศึกษา

จากการวิจัยของ วรวงศ์ กาญจนวงศ์ (2543: 143) พบว่าระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำหมู่บ้านชายแดน เขตภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์พันธ์ พนาสันติกุล (2539: 84) ซึ่งกล่าวว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเกษตรของสตรีเผ่าม้ง เพราะในสังคมม้งในปัจจุบันผู้มีการศึกษาส่วนใหญ่จะมีอายุน้อย และผู้ที่มีอายุน้อยและมีการศึกษามักจะไปประกอบอาชีพอื่นเป็นส่วนใหญ่ที่ไม่ใช่การเกษตร ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รามศรี พรหมชาติ (2545: 80) ซึ่งกล่าวว่า ระดับการศึกษาไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้หมู่บ้านได้มีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เมื่อต้องร่วมแรงร่วมใจกันทำงานก็ยินดีให้ความร่วมมือ แต่ในการศึกษาคครั้งนี้ผู้ศึกษาคว่า ระดับการศึกษาจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวโนอุโมงค์ ลำพูน จำกัด ดังผลการศึกษาของ อภิชาติ มนัสตรง (2542: 79) ซึ่งพบว่าระดับการศึกษาของสมาชิกเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกใน กิจกรรมสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพสมรส

จากผลการศึกษาของ วิจิตร วิมาลย์ (2544: 84) พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล แม่นาเต็ง อำเภอบาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ

จากการศึกษาของ รามศรี พรหมชาติ (2545: 80) พบว่า ความแตกต่างด้านอาชีพไม่เป็นตัวแปรที่กำหนดระดับความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถึงแม้จะมีอาชีพที่แตกต่างกัน ก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่แตกต่าง

กัน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาคาดว่า อาชีพจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์
อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ดังผลการศึกษาของ กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์ (2545: 77) ซึ่งพบว่าอาชีพเป็น
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Cohen and Uphoff (1977, อ้างใน กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์, 2545:
77) ที่พบว่า ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนา

ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน

จากการศึกษาของ วรวงศ์ กาญจนวงศ์ (2543: 144) พบว่า ระยะเวลาในการอาศัยใน
ชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำหมู่บ้านชายแดน
เขตภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทย ซึ่งไม่ว่าระยะเวลาในการอาศัยในชุมชนจะยาวนาน
หรือไม่ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งแตกต่างจากผล
การศึกษาของ รามศรี พรหมชาติ (2545: 81) ซึ่งพบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นตัวแปรที่
ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกษตรในระดับที่แตกต่างกัน ประชากรที่
อาศัยอยู่หมู่บ้านมาช้านานย่อมมีความผูกพัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และห่วงแหนทรัพยากร

ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

จากการศึกษาของ ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2536: 114) พบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิก
กลุ่มเกษตรกร ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัด
เชียงใหม่ แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาคาดว่าระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์จะมีผลต่อ
การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ดังเช่นผลการศึกษาของอภิชาติ
มนัสตรง (2542: 78) พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรหนองม่วงไข่ จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ผลการศึกษาของ ศิริวรรณ วงษ์สมบัติ (2533: 70) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการ
เข้ารับการฝึกอบรมสูง มีแนวโน้มในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน
ระดับสูง

ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาของ ของ จิรายุ ทองเขื่อน (2537: บทคัดย่อ) พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิชาติ มนัสตรง (2542: 78-79) ที่พบว่าความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรหนองม่วงไข่ จำกัด จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหรือโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ จะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงคาดว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์

จากการศึกษาของ วรวัศ กาญจนวงศ์ (2543: 145) พบว่า ความรู้ในการส่งเสริมการเกษตร ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำชายแดนเขตภาคตะวันออก เฉียงใต้ของประเทศไทย แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ อภิชาติ มนัสตรง (2542: 78-79) ซึ่งพบว่า ความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองม่วงไข่ จำกัด ซึ่งแสดงว่า การที่สมาชิกจะเข้ามามีส่วนร่วมใน โครงการ กลุ่ม หรือ กิจกรรมใดนั้น สมาชิกต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงคาดว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตไวน์ จะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธิดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์

จากการศึกษาของ เปรมวดี สิทธิโกสัย (2539: 92) พบว่า สมาชิกสตรีที่มีการรับรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของ สหกรณ์ในระดับมาก มีแนวโน้มในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2536: 116) พบว่า การรับรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่มเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์

จากการศึกษาของ ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2536: 13) พบว่าทัศนคติที่มีต่อกลุ่มเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิชาติ มนัสตรง (2542: 79) พบว่า สมาชิกที่มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสหกรณ์

ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาของ วรวงศ์ กาญจนวงศ์ (2543: 137) พบว่า ทัศนคติในการส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำชายแดนเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิชาติ มนัสตรง (2542: 79) พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองม่วงไข่ จำกัด จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อโครงการหรือเรื่องนั้น ๆ จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ภาคสรุป

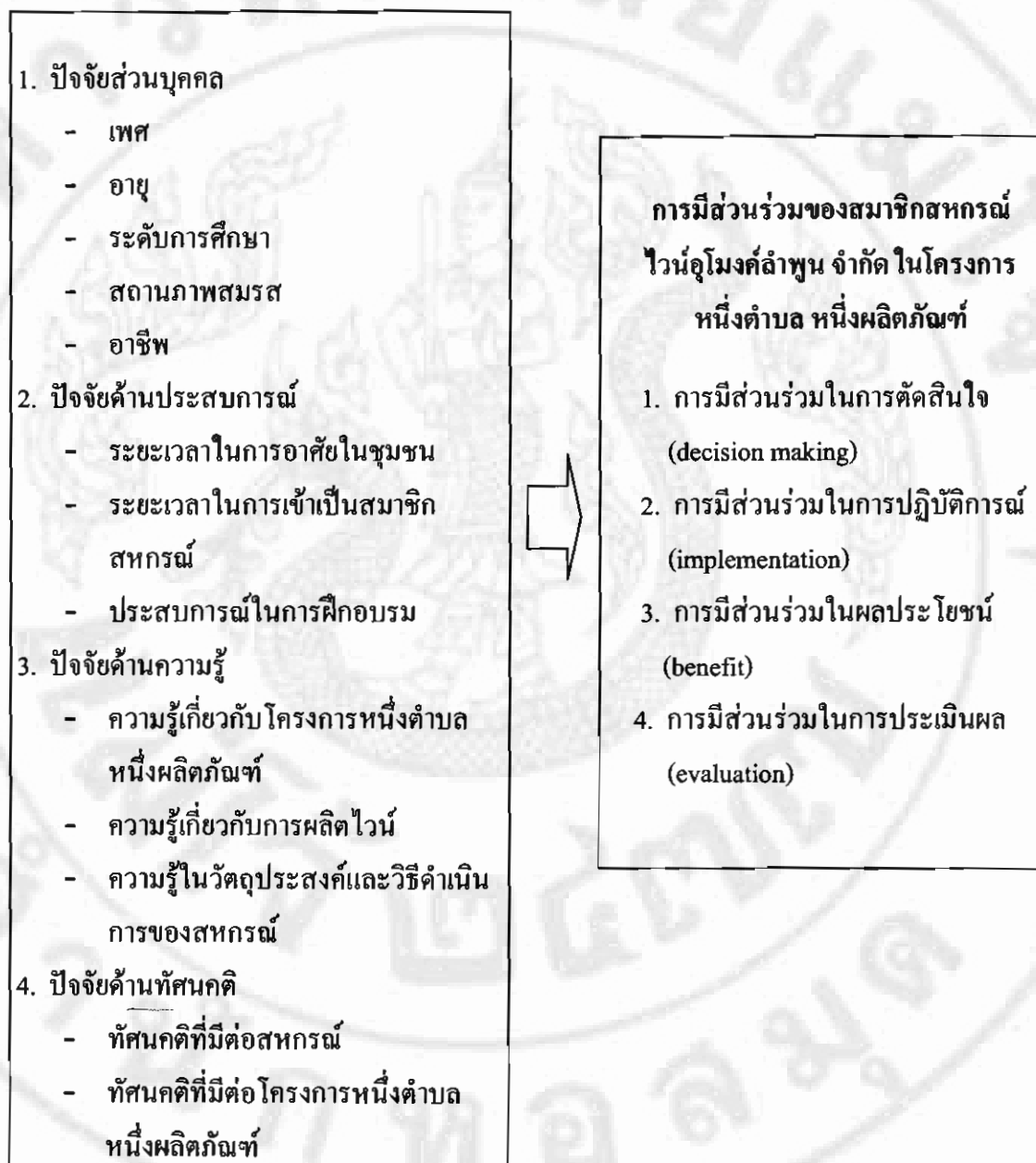
โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นหนึ่งในโครงการเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อสนับสนุนและเชื่อมโยงกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยการพัฒนาศักยภาพการผลิต การแปรรูปและการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับ ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้าง รายได้ที่ยั่งยืนถาวรให้กับชุมชน แนวคิดเริ่มแรกได้มาจากจังหวัด OITA ของประเทศ ญี่ปุ่น แนวคิด “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้าน มีผลิตภัณฑ์ หลัก 1 ประเภทซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรท้องถิ่น ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น และเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

ปัจจุบันในประเทศไทยได้มีการดำเนินการ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แล้วเป็นระยะเวลาสามปี ซึ่งผลการดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมาพบว่าประสบผลสำเร็จไปในขั้นหนึ่งแล้ว ได้เกิดผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมาย หลายผลิตภัณฑ์ก็ประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของตลาด แต่การที่ผลิตภัณฑ์จะเกิดขึ้นได้และประสบผลสำเร็จนั้น สิ่งสำคัญประการแรกต้องเกิดการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน สมาชิกในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมก่อนอันดับแรก ผลิตภัณฑ์ไวน์อุโมงค์ ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด เป็นอีกผลิตภัณฑ์หนึ่งที่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จำกัดในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจะศึกษาในมิติที่ครอบคลุมด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านความรู้ และปัจจัยด้านทัศนคติ

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะทราบถึงลักษณะทั่วไปของสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมมีระดับของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัดในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ต่อไป

จากการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยฉบับนี้ได้เลือกตัวแปรที่เห็นว่ามีมีความสำคัญ และเป็นปัจจัยที่สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยในภาพ 3

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้มาซึ่งข้อสมมติฐานการวิจัยเพื่อทดสอบ คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
2. ปัจจัยด้านประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ และประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
3. ปัจจัยด้านความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธิดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ สหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
4. ปัจจัยด้านทัศนคติ ซึ่งประกอบด้วย ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีเหตุผลดังต่อไปนี้

สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด เป็นหนึ่งในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อหาคำตอบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในโครงการระดับใด และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษากลุ่มประชากร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 102 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ได้สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยแนวคำถาม 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นคำถามแบบปลายปิด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยด้านประสบการณ์ ประกอบด้วย ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ประสบการณ์ในการฝึกอบรม เป็นคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยด้านความรู้และปัจจัยด้านทัศนคติของสมาชิก ในส่วนของปัจจัยด้านความรู้ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่มสหกรณ์ จะมีลักษณะคำถามเป็นการให้คำตอบถูกผิดโดยให้คะแนน 1 คะแนนในคำถามที่ผู้ตอบ ๆ ได้ถูกต้องและ 0 คะแนนในคำถามที่ผู้ตอบ ๆ ผิด สำหรับปัจจัยด้านทัศนคติของสมาชิกจะประกอบด้วย ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยในการวัดความรู้ของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด นั้นได้ใช้เกณฑ์เกณฑ์นิยมของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2540: 280) มาประยุกต์ใช้โดยแบ่งเกณฑ์การวัดระดับความรู้โดยคิดเป็นร้อยละ ดังนี้

ร้อยละ		ระดับความรู้
80-100	หมายถึง	มากที่สุด
70-79	หมายถึง	มาก
60-69	หมายถึง	ปานกลาง
50-59	หมายถึง	น้อย
ต่ำกว่า 50	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

ในส่วนของคำถามวัดทัศนคติที่เป็นการประมาณค่าแบบให้ค่า (Likert Scale) จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจะมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1	คะแนน
เห็นด้วย	4	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) โดยอาศัยเกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีทัศนคติในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีทัศนคติในระดับมาก
2.61-3.40	มีทัศนคติในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีทัศนคติในระดับน้อย
1.00-1.80	มีทัศนคติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ ลำพูน จำกัด ซึ่งประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งใช้ลักษณะคำถามเป็นการประมาณค่าแบบให้ค่า (Likert Scale) จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	
มากที่สุด	5	1	คะแนน
มาก	4	2	คะแนน
ปานกลาง	3	3	คะแนน
น้อย	2	4	คะแนน
น้อยที่สุด	1	5	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) โดยอาศัยเกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีส่วนร่วมในระดับมาก
2.61-3.40	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.00-1.80	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

$$WMS = \frac{5f1+4f2+3f3+2f4+1f5}{TNR}$$

โดย	WMS	คือ	TNR
			ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
	f1	คือ	จำนวนผู้ตอบมากที่สุด
	f2	คือ	จำนวนผู้ตอบมาก
	f3	คือ	จำนวนผู้ตอบปานกลาง
	f4	คือ	จำนวนผู้ตอบน้อย
	f5	คือ	จำนวนผู้ตอบน้อยที่สุด
	TNR	คือ	จำนวนประชากรทั้งหมด

การทดสอบเครื่องมือ

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วเรียบเรียงเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) เพื่อให้ได้เครื่องมือที่ดีและมีคุณภาพ โดยทดสอบความเที่ยงตรง (validity) การทดสอบความเที่ยงตรงใช้วิธีนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาแล้ว ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหาเพื่อปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (content validity) มากยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามไปทำการสอบถามตามวันและเวลาที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโครงการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ส่งถึงประธานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัย
2. นำแบบสอบถามไปสอบถามสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์และแปลผล สรุปและรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว นำแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมทั้งหมดไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

✓ 1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านความรู้ของสมาชิก และปัจจัยด้านทัศนคติโดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) อันได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงพรรณนา ในด้านปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ปัจจัยด้านประสบการณ์ได้แก่ ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก สหกรณ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ปัจจัยด้านความรู้ของสมาชิก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ และปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับ

การผลิตไวน์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์สหกรณ์ ทศนคติที่มีต่อ
สหกรณ์ ทศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กับตัวแปรตาม (dependent variables)
คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์
อุโมงค์ ลำพูน จำกัด การนำเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์
ลำพูน จำกัด

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

การศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ใน
ประเด็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน
ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่ง
ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของ
กลุ่มสหกรณ์ ทักษะที่มีต่อ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยในแต่ละประเด็นมีดังนี้

เพศ

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.60
เป็นเพศหญิง และร้อยละ 28.40 เป็นเพศชาย ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
ได้พัฒนามาจากการรวมกลุ่มของแม่บ้านในตำบลอุโมงค์ซึ่งเป็นเพศหญิงทั้งหมด แต่เมื่อได้จัด
ทะเบียนเป็นสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2544 จึงเปิดรับสมาชิกเพิ่ม
โดยไม่มีการจำกัดเพศ ได้มีผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกโดยส่วนใหญ่ที่เข้ามาสมัครเป็นสมาชิกยังคง
เป็นเพศหญิง ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามเพศ

เพศ	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	29	28.40
หญิง	73	71.60
รวม	102	100.00

อายุ

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.33 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงร้อยละ 22.55 มีอายุ 51-60 ปี และร้อยละ 21.57 มีอายุ 31-40 ปี โดยสมาชิกที่มีอายุน้อยที่สุดมีอายุ 20 ปี และอายุมากที่สุด 69 ปี จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 41- 50 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยทำงาน และมีบทบาทสำคัญในครอบครัวในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ มีหน้าที่ในการดูแลครอบครัวจึงเข้าร่วมเป็นสมาชิก เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ดีขึ้น ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามอายุ

อายุ	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
20-30	10	9.80
31-40	22	21.57
41-50	34	33.33
51-60	23	22.55
61-70	13	12.75
รวม	102	100.00
ค่าต่ำสุด 20.00	ค่าเฉลี่ย 46.09	
ค่าสูงสุด 69.00	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.79	

ระดับการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 29.42 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมาร้อยละ 28.43 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 23.53 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนร้อยละ 11.76 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 3.92 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี และร้อยละ 2.94 ไม่ได้รับการศึกษา สาเหตุที่สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่สมาชิกไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษามากนัก เนื่องจากตนเองมีอาชีพเกษตรกรกรรมไม่จำเป็นต้องเรียนระดับสูงก็สามารถประกอบอาชีพได้แล้ว ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	3	2.94
ประถมศึกษา	29	28.43
มัธยมศึกษาตอนต้น	24	23.53
มัธยมศึกษาตอนปลาย	30	29.42
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	12	11.76
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	4	3.92
รวม	102	100.00

สถานภาพสมรส

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.7 มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 14.7 มีสถานภาพม่าย และร้อยละ 11.8 มีสถานภาพโสดและหย่าร้าง ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
โสด	12	11.8
สมรส	63	61.7
หย่าร้าง	12	11.8
ม่าย	15	14.7
รวม	102	100.00

อาชีพ

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.30 มีอาชีพหลักคือรับจ้าง รองลงมา ร้อยละ 29.40 ค้าขาย และร้อยละ 27.50 ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ส่วนอีกร้อยละ 7.80 รับราชการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รามศรี พรหมชาติ (2545: 52) ที่กล่าวว่า ในความเป็นจริงแล้วในอดีตสมาชิกสหกรณ์มีอาชีพเกษตรกรรม แต่จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากสังคมเกษตรกรรมในอดีตเข้าสู่สังคมทุนนิยมในปัจจุบัน ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่พลิกผันตนเองเข้าสู่อาชีพรับจ้าง เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มองว่าอาชีพเกษตรกรรมนั้นเป็นอาชีพที่ต้องลงทุนมากในทุก ๆ ด้านและผลตอบแทนไม่แน่นอน มีรายได้ไม่สอดคล้องกับรายจ่าย จึงทำให้สมาชิกส่วนใหญ่หันไปประกอบอาชีพรับจ้างกันมากขึ้น เพราะจะได้รับผลตอบแทนที่แน่นอนกว่าการทำอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้การมีนิคมอุตสาหกรรมลำพูนยังทำให้คนหนุ่มสาวหันไปประกอบอาชีพรับจ้างกันมากขึ้น ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	28	27.50
ค้าขาย	30	29.40
รับจ้าง	36	35.30
รับราชการ	8	7.80
รวม	102	100.00

ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 28.40 อาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลา 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.50 อาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลา 31-40 ปี และร้อยละ 4.90 อาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลาดำกว่า 10 ปี สมาชิกที่อาศัยในชุมชนนานที่สุดเป็นระยะเวลา 69 ปีและอาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลาสั้นที่สุด 5 ปี ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยในชุมชน

ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	5	4.90
10-20	13	12.75
21-30	15	14.71
31-40	26	25.50
41-50	29	28.43
51-60	6	5.88
61-70	8	7.83
รวม	102	100.00

ค่าต่ำสุด 5

ค่าเฉลี่ย 37.62

ค่าสูงสุด 69

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.31

ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.20 เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นระยะเวลา 2 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.40 มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม 4 ปี และร้อยละ 27.50 มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม 3 ปี ดังแสดงในตาราง 7 จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อยู่ระหว่าง 1-4 ปี ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิก 2 ปี เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์เป็น สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2544 ซึ่งเป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี ในส่วนที่มีสมาชิกเข้าเป็นสมาชิกในระยะเวลา 3-4 ปี ซึ่งมีระยะเวลาที่ยาวนานกว่าอายุสหกรณ์ สืบเนื่องมาจากก่อนที่จะมาเป็นสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด นั้นได้มีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มแม่บ้านตำบลอุโมงค์ และได้ดำเนินการกลุ่มแม่บ้านเป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปีแล้วจึงได้พัฒนามาเป็นสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ดังนั้นระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ของสมาชิกบางรายจึงมีระยะเวลายาวนานกว่าระยะเวลาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์จนถึงปัจจุบัน

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
1 ปี	3	2.90
2 ปี	41	40.20
3 ปี	28	27.50
4 ปี	30	29.40
รวม	102	100.00

ค่าต่ำสุด 1

ค่าเฉลี่ย 2.83

ค่าสูงสุด 4

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ประกอบไปด้วยประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์และประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประสบการณ์การฝึกอบรม ด้านการผลิตไวน์

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.90 มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ส่วนร้อยละ 47.10 ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ทั้งนี้เพราะสมาชิกบางส่วนมีความจำเป็นที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเนื่องจากทำงานในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ซึ่งต้องการความรู้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง แต่ในขณะที่สมาชิกบางส่วนไม่มีส่วนเข้าร่วมในการปฏิบัติการผลิตไวน์ เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ มีความจำกัดเรื่องงบประมาณในการจ้างบุคลากรในการผลิตไวน์ จึงไม่สามารถที่จะรับที่สมาชิกทุกคนให้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ได้ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านการผลิตไวน์

ประสบการณ์การฝึกอบรม ด้านการผลิตไวน์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
เคย	58	52.90
ไม่เคย	42	47.10
รวม	102	100.00

ประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.40 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ และร้อยละ 19.60 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนตลอดจนให้การฝึกอบรมได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงพาณิชย์ สถาบันการศึกษาและเทศบาลตำบลอุโมงค์ (จากการสัมภาษณ์นางผ่องพันธุ์ ต๊ะแก้ว วันที่ 2 กันยายน 2547 เวลา 15.21 น.) อาจเนื่องมาจาก สมาชิกบางส่วนเห็นความสำคัญของการอบรมด้านอื่นที่นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิตที่แตกต่างไปจากการผลิตเป็นไวน์อย่างเดียว และสามารถเพิ่มอาชีพอื่น ๆ ที่หลากหลายให้แก่สมาชิกนำไปประกอบอาชีพได้ อนึ่งการฝึกอบรมและการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ กระตุ้นให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีความสนใจและต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมนั้น ๆ ดังนั้นจึงทำให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เข้าร่วมรับการฝึกอบรมที่มีการฝึกอบรมทุกครั้งดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
เคย	20	19.60
ไม่เคย	82	80.40
รวม	102	100.00

ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.31 มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 27.46 มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 24.51 มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ที่มีอย่างต่อเนื่องของรัฐและการเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้เป็นอย่างดี ในระดับสูงขึ้นไปยังมีการเผยแพร่รายละเอียดโครงการในระบบออนไลน์ซึ่งจะทำให้เข้าถึงกลุ่มบุคคลในทุกระดับจึงทำให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีความรู้ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลางถึงมาก ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ระดับความรู้เกี่ยวกับ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	4	3.92
น้อย	10	9.80
ปานกลาง	35	34.31
มาก	25	24.51
มากที่สุด	28	27.46
รวม	102	100.00

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.92 มีความรู้ในการผลิตไวน์ในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 20.59 มีความรู้ในการผลิตไวน์ในระดับมาก และร้อยละ 14.17 มีความรู้ในการผลิตไวน์ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมแล้วสมาชิกมีความรู้ในการผลิตไวน์ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ผลิตไวน์เป็นหลัก ดังนั้นสมาชิกจำเป็นจะต้องมีความรู้ในการผลิตไวน์ จึงทำให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ดัง

ตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์

ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	4	3.9
น้อย	7	6.86
ปานกลาง	15	14.71
มาก	21	20.59
มากที่สุด	55	53.92
รวม	102	100.00

ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.61 มีความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 20.59 มีความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ในระดับมากและร้อยละ 5.88 มีความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์มานานจึงทำให้มีความคุ้นเคย และเรียนรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์จึงทำให้สมาชิกรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ในระดับมากที่สุด ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามระดับความรู้
ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์

ระดับความรู้ในวัตถุประสงค์และ วิธีดำเนินการของกลุ่ม	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)	
	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	2	1.96
น้อย	2	1.96
ปานกลาง	6	5.88
มาก	21	20.59
มากที่สุด	71	69.61
รวม	102	100.00

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางบวกต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) โดยสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีทัศนคติต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในทางบวก ในระดับมาก ในประเด็นย่อย ดังต่อไปนี้คือ สมาชิกมีความพึงพอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 3.82) การที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์รับซื้อผลผลิตของสมาชิก ทำให้สมาชิกไม่ต้องหาแหล่งตลาดอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.58) กรรมการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นผู้ที่สมาชิกไว้วางใจให้เข้ามาดำเนินการบริหารจัดการสหกรณ์ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 4.11) สมาชิกมีความภูมิใจในผลิตภัณฑ์ไวน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 4.11) หากสมาชิกมีความสามัคคีและให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือสหกรณ์ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ก็จะมีโอกาสเจริญก้าวหน้า (ค่าเฉลี่ย 4.06) สมาชิกมีความเห็นชอบระเบียบกฎเกณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 4.06) และสมาชิกมีความเห็นชอบกับวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 4.10)

นอกจากนั้นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีทัศนคติต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในทางบวก ในระดับปานกลาง ในประเด็นคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถให้ความช่วยเหลือสมาชิกได้เมื่อสมาชิกต้องการความช่วยเหลือ (ค่าเฉลี่ย 3.02) และสหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถแก้ไขปัญหาความผลผลิตตกต่ำให้แก่สมาชิกได้ (ค่าเฉลี่ย 3.06)

อย่างไรก็ตามสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดมีทัศนคติต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในทางลบ ในประเด็นและสมาชิกมีความรู้สึกที่ว่าสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นแหล่งหาประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.58)

มากไปกว่านั้นเมื่อศึกษาทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ตามจำนวนและค่าร้อยละจะพบว่าสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดร้อยละ 35.30 มีความเห็นว่าคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถให้ความช่วยเหลือได้ เมื่อต้องการความช่วยเหลือในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.20 เห็นว่าสหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถแก้ไขปัญหาด้านราคาผลผลิตตกต่ำได้ในระดับมาก สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัดร้อยละ 71.60 มีความพึงพอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก สมาชิกร้อยละ 45.10 มีความพึงพอใจในการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกทำให้สมาชิกไม่ต้องหาแหล่งตลาดในระดับมาก สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดร้อยละ 42.20 มีความเห็นว่าคณะกรรมการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นผู้ที่สมาชิกไว้วางใจให้เข้ามาดำเนินการบริหารจัดการสหกรณ์ในระดับมาก สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดร้อยละ 33.40 มีความรู้สึกที่ว่าสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นแหล่งหาประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้นในระดับปานกลาง สมาชิกร้อยละ 61.80 มีความภาคภูมิใจในผลิตภัณฑ์ไวน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก สมาชิกร้อยละ 68.60 มีความเห็นว่าหากสมาชิกมีความสามัคคีและให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือสหกรณ์ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ก็จะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในระดับมาก สมาชิกร้อยละ 52.00 มีความเห็นชอบระเบียบกฎเกณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบันในระดับมาก และสมาชิกร้อยละ 53.90 มีความเห็นชอบกับวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบันในระดับมาก ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จำแนกตามทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถให้ความช่วยเหลือท่านได้ เมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือ	5	4.90	31	30.40	36	35.30	21	20.60	9	8.80	3.02
2. สหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถแก้ไขปัญหาด้านราคาผลผลิตตกต่ำให้แก่ท่านได้	3	2.90	42	41.20	28	27.50	16	15.70	13	12.70	3.06
3. ท่านมีความพึงพอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	7	6.90	73	71.60	20	19.50	1	1.00	1	1.00	3.82
4. การที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์รับซื้อผลผลิตของท่าน ทำให้ท่านไม่ต้องหาแหล่งตลาดอื่น ๆ	13	12.70	46	45.10	25	24.50	11	10.80	7	6.90	3.58
5. กรรมการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นผู้ที่ท่านไว้วางใจให้เข้ามาดำเนินการบริหารจัดการสหกรณ์	37	36.30	43	42.20	19	18.60	2	1.90	1	1.00	4.11
6. ท่านมีความรู้สึกว่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นแหล่งหาประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น	28	27.50	22	21.50	34	33.40	17	16.60	1	1.00	3.58

ตาราง 13 (ต่อ)

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
7. ท่านมีความภาคภูมิใจในผลิตภัณฑ์ไวน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	27	26.50	63	61.80	9	8.80	2	1.90	1	1.00	4.11
8. หากสมาชิกมีความสามัคคีและให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือ สหกรณ์ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ก็จะมีโอกาสเจริญก้าวหน้า	20	19.60	70	68.60	11	10.80	0	0.00	1	1.00	4.06
9. ท่านมีความเห็นชอบระเบียบกฎเกณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบัน	30	29.40	53	52.00	15	14.70	3	2.90	1	1.00	4.06
10. ท่านมีความเห็นชอบกับวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบัน	32	31.40	55	53.90	10	9.80	3	2.90	2	2.00	4.10
รวม											3.74

ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) โดยสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในทางบวกในระดับมากที่สุด ในประเด็นโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 4.28) และสินค้าและบริการที่เกิดจากจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 4.53)

สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในทางบวก ในประเด็นโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้ท้องถิ่นของสมาชิกมีเศรษฐกิจดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.03) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่ดึงขึ้นมาเพื่อประชาชน (ค่าเฉลี่ย 3.97) และสมาชิกมีความมั่นใจและใช้สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 3.77)

สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในทางบวก ในระดับปานกลาง ในประเด็น โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สามารถช่วยให้สมาชิกมีงานทำ (ค่าเฉลี่ย 3.36)

สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในทางลบ ในระดับมาก ในประเด็นเมื่อเกิดโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้คนในท้องถิ่นอพยพโยกย้ายไปทำงานนอกท้องถิ่นมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.81) สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าที่มีราคาสูง (ค่าเฉลี่ย 3.86) และโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ผลประโยชน์แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.70)

สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในทางลบ ในระดับปานกลาง ในประเด็นโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ล้นตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.82)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสมาชิกร้อยละ 46.10 มีความเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สามารถช่วยให้สมาชิกมีงานทำ ในระดับมาก ร้อยละ 66.70 มีความเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้ ท้องถิ่นมีเศรษฐกิจดีขึ้นในระดับมาก สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดร้อยละ 65.70 มีความเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่ดึงขึ้นมาเพื่อประชาชนในระดับมาก สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ร้อยละ 38.20 มีความเห็นว่าเมื่อเกิดโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้คนในท้องถิ่นอพยพโยกย้ายไปทำงานนอกท้องถิ่นมากขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 38.20 มีความเห็นว่า สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการ

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าที่มีราคาสูงระดับมากที่สุด ร้อยละ 31.50 มีความเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ผลประโยชน์แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.50 มีความเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ล้นตลาดในระดับน้อยที่สุด สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ร้อยละ 53.90 มีความมั่นใจและใช้สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมาก ร้อยละ 54.90 มีความเห็นว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในระดับมาก สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ร้อยละ 60.80 มีความเห็นว่า สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยในระดับมาก ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อู๋ โมงค์ลำพูน จำกัด จำแนกตามทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อู๋โมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สามารถช่วยให้ท่านมีงานทำ	14	13.70	47	46.10	10	9.80	24	23.50	7	6.90	3.36
2. โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้ ท้องถิ่นของท่านมีเศรษฐกิจดีขึ้น	19	18.60	69	66.70	14	13.70	1	1.00	0	0.00	4.03
3. โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อประชาชน	18	17.60	67	65.70	17	16.70	0	0.00	0	0.00	3.97
4. เมื่อเกิดโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้คนในท้องถิ่นอพยพ โยกย้ายไปทำงานนอกท้องถิ่นมากขึ้น	39	38.20	25	24.50	20	19.60	16	15.70	2	2.00	3.81
5. สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าที่มีราคาสูง	39	38.20	30	29.50	14	13.70	18	17.60	1	1.00	3.86

ตาราง 14 (ต่อ)

ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
6. โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ผลประโยชน์แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น	29	28.40	29	28.40	32	31.50	9	8.80	3	2.90	3.70
7. โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์อันตราย	11	10.80	26	25.40	27	26.50	10	9.80	28	27.50	2.82
8. ท่านมีความมั่นใจและใช้สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	15	14.70	55	53.90	25	24.50	7	6.90	0	0.00	3.77
9. โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น	39	38.20	56	54.90	5	4.90	1	1.00	1	1.00	4.28
10. สินค้าและบริการที่เกิดจากจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย	62	60.80	34	33.30	4	3.90	2	2.00	0	0.00	4.53
รวม											3.82

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

การศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในประเด็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) โดยภาพรวมแล้วพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67) ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.21) ส่วนการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) และในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.19) ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จำแนกตาม ค่าคะแนน สูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย

ระดับการมีส่วนร่วม	ค่าคะแนน		
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1.80	3.75	2.67
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	1.97	3.01	2.21
การมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์	2.71	3.73	3.39
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.00	2.59	2.19

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด การมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่สร้างสำนักงานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด การมีส่วนร่วมในการเลือกแบบบรรจุภัณฑ์ และฉลากผลิตภัณฑ์ไวน์อุโมงค์ พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67)

ผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็น การมีส่วนร่วมการจัดตั้งสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัด (ค่าเฉลี่ย 3.59) และการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 3.75) สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น การมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่สร้างสำนักงานสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 2.18) และการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน (ค่าเฉลี่ย 2.04) และผลการวิจัยยังพบว่าสมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุดในประเด็น การมีส่วนร่วมในการเลือกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากผลิตภัณฑ์ไวน์อูโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 1.80)

ผลการวิจัยยังพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 51.00 มีส่วนร่วมในการเลือกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากผลิตภัณฑ์ไวน์อูโมงค์ในระดับน้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 45.10 มีส่วนร่วมในการจัดตั้งสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.20 มีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการสร้างสำนักงานในระดับน้อยและร้อยละ 36.30 มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 35.30 มีส่วนร่วมในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับปานกลาง ดังแสดงใน ตาราง

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	33	32.40	10	9.80	46	45.10	10	9.80	3	2.90	3.59
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด	29	28.40	36	35.30	21	20.60	14	13.70	2	2.00	3.75
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่สร้างสำนักงาน สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	3	2.90	6	5.90	24	23.50	42	41.20	27	26.50	2.18
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด	2	1.90	7	6.90	21	20.60	35	34.30	37	36.30	2.04
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากผลิตภัณฑ์ไวน์อุโมงค์	1	1.00	6	5.90	17	16.70	26	25.40	52	51.00	1.80
รวม											2.67

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation)

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ผลักดันของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ เมื่อมีการประชุมสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ สมาชิกมีส่วนร่วม เป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานกิจกรรม สหกรณ์ ไวน์อุโมงค์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.21)

ผลจากการวิจัยโดยภาพรวมพบว่าสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีส่วนร่วม ในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลักดันของสหกรณ์ไวน์ อุโมงค์ลำพูน จำกัด (ค่าเฉลี่ย 3.01) การมีส่วนร่วมในการเป็นสื่อกลางเผยแพร่ความรู้ที่เป็น ประโยชน์แก่สมาชิกเมื่อมีการประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.00) และการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่การดำเนินงานกิจกรรมไวน์อุโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 2.79) ผลการศึกษายังพบว่า สมาชิกสหกรณ์ ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 2.27) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใน สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (ค่าเฉลี่ย 1.97)

ผลการวิจัยยังพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.80 ได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลักดันของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ในระดับปานกลางรองลงมา ร้อยละ 54.90 มีส่วนร่วมเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกในระดับ ปานกลาง ร้อยละ 49.10 ได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานกิจกรรม สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.10 มีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 36.30 ได้มีส่วนร่วมในการ บริหารงานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 17

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	6	5.90	15	14.60	62	60.80	12	11.80	7	6.90	3.01
2. เมื่อมีการประชุมสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ท่านมีส่วนร่วมเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก	5	4.90	17	16.70	56	54.90	21	20.60	3	2.90	3.00
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	3	2.90	13	12.70	21	20.60	37	36.30	28	27.50	2.27
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	4	3.90	16	15.70	50	49.10	19	18.60	13	12.70	2.79
5. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	3	2.90	6	5.90	20	19.60	29	28.50	44	43.10	1.97
รวม											2.21

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit)

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประกอบไปด้วย สหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถช่วยให้สมาชิกมีรายได้ที่แน่นอน การเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกคนอื่น ๆ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์เปิดโอกาสให้ท่านได้นำผลผลิตมาขายให้แก่ทางสหกรณ์ ไวน์อุโมงค์ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ได้เปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมรับการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ท่านสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์จัดไปใช้ในการประกอบอาชีพ พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39)

ผลจากการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด มีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็น การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้มีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกคนอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.41) การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้นำผลผลิตมาขายให้แก่สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.67) การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.73) และสมาชิกสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมที่สหกรณ์จัดไปใช้ในการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.47) และผลการศึกษายังพบว่าสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นสหกรณ์สามารถช่วยให้สมาชิกมีรายได้ที่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย 2.71)

ผลการวิจัยยังพบว่า ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.10 เห็นว่าการที่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 43.10 เห็นว่าสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์จัดไปใช้ในการประกอบอาชีพในระดับปานกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.20 เห็นว่าสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เปิดโอกาสให้สมาชิกได้นำผลผลิตมาขายให้แก่ทางสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก และร้อยละ 40.20 เห็นว่าสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วมรับการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก และร้อยละ 29.40 เห็นว่าสหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถช่วยให้สมาชิกมีรายได้ที่แน่นอนในระดับปานกลาง ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. สหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถช่วยให้ท่านมีรายได้ที่แน่นอน	2	1.90	28	27.50	30	29.40	22	21.60	20	19.60	2.71
2. การที่ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ทำให้ท่านมีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกคนอื่น ๆ	5	4.90	42	41.20	46	45.10	8	7.80	1	1.00	3.41
3. สหกรณ์ไวน์อุโมงค์เปิดโอกาสให้ท่านได้นำผลผลิตมาขายให้แก่ทางสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	20	19.60	41	40.20	28	27.50	13	12.70	0	0.00	3.67
4. สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ได้เปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมรับการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ	23	22.50	41	40.20	25	24.60	13	12.70	0	0.00	3.73
5. ท่านสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์จัดไปใช้ในการประกอบอาชีพ	31	30.50	8	7.80	44	43.10	16	15.70	3	2.90	3.47
รวม											3.39

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการดำเนินงานของ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปีต่อไป การมีส่วนร่วมวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์หลังจากทราบปัญหา การมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในแต่ละปี พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.19)

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่าสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีส่วนร่วมในระดับน้อย ในประเด็น การมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปีต่อไป (ค่าเฉลี่ย 2.56) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ (ค่าเฉลี่ย 2.25) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.08) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของสหกรณ์หลังจากทราบปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.00) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลังจากการเสร็จสิ้นการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในแต่ละปี (ค่าเฉลี่ย 2.08)

ผลการวิจัยยังพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.80 มีส่วนร่วมวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อยและน้อยที่สุด รองลงมา ร้อยละ 43.10 มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์หลังจากทราบปัญหาในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 41.20 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 39.20 มีส่วนในการเสนอแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปีต่อไปในระดับปานกลาง และสมาชิก ร้อยละ 39.20 มีส่วนร่วมในการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในแต่ละปีในระดับน้อยที่สุด ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด (N = 102)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ท่านมีส่วนในการเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานของ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปีต่อไป	4	3.90	14	13.70	40	39.20	21	20.60	23	22.60	2.56
2. ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์	1	1.00	14	13.70	25	24.50	31	30.40	31	30.40	2.25
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์	3	2.90	10	9.80	21	20.60	26	25.50	42	41.20	2.08
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์หลังจากทราบปัญหา	2	2.00	7	6.90	24	23.50	25	24.50	44	43.10	2.00
5. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ในแต่ละปี	3	2.90	7	6.90	25	24.50	27	26.50	40	39.20	2.08
รวม											2.19

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
2. ปัจจัยด้านประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ และประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
3. ปัจจัยด้านความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ สหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
4. ปัจจัยด้านทัศนคติ ซึ่งประกอบด้วย ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการวิเคราะห์เป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นแรกเป็นการคัดเลือกปัจจัยเข้าสู่สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระ กับ ตัวแปรอิสระ เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ หากตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงหรือไม่เป็นอิสระต่อกันจะทำให้เกิดปัญหา multicollinearity ไม่สามารถวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้ และขั้นที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันอยู่ระหว่าง -0.003 – 0.754 ดังรายละเอียดในตาราง 20

ตาราง 20 ความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปรอิสระ

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14
X1	1.000													
X2	-.003	1.000												
X3	-.167	-.173	1.000											
X4	-.027	-.227	.276	1.000										
X5	.035	-.003	-.097	-.272	1.000									
X6	-.067	.715	.009	-.238	-.009	1.000								
X7	.078	.313	-.035	-.070	-.078	.259	1.000							
X8	-.190	-.086	.056	-.131	.030	.026	-.199	1.000						
X9	.037	.042	.032	-.068	-.064	.164	.187	.287	1.000					
X10	-.290	.060	.005	.130	-.202	.067	-.132	.314	-.009	1.000				
X11	.033	.256	.175	.079	-.039	.095	.470	-.177	.146	-.046	1.000			
X12	.200	.015	.056	-.011	-.128	-.077	.355	-.119	-.063	-.127	.545	1.000		
X13	.216	.315	-.063	-.080	-.032	.232	.347	-.173	.014	-.186	.455	.520	1.000	
X14	-.088	.276	.053	-.009	-.093	.160	.329	.100	-.015	.165	.484	.445	.481	1.000

โดย

X1	=	เพศ
X2	=	อายุ
X3	=	ระดับการศึกษา
X4	=	สถานภาพสมรส
X5	=	อาชีพ
X6	=	ระยะเวลาอาศัยในชุมชน
X7	=	ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก
X8	=	ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์
X9	=	ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตไวน์
X10	=	ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

X11	=	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์
X12	=	ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม
X13	=	ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์
X14	=	ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -0.003 – 0.715 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในระดับต่ำจนถึงมาก เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ตัวแปร X6 และ ตัวแปร X2 มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ซึ่ง ทรงศิริ แด่สมบัติ (2541: 186) ได้กล่าวว่า เมื่อเกิดกรณีตัวแปรอิสระไม่มีความเป็นอิสระกัน ผู้วิเคราะห์อาจแก้ไขโดยเลือกตัวแปรอิสระเพียงบางตัวในกลุ่มของตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กัน เข้าสมการถดถอยในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปร X2 เข้าสมการถดถอย ส่วนตัวแปรอื่นนั้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำจนถึงปานกลางถึงแม้ว่าตัวแปรอิสระจะมีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยก็สำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้วพบว่าไม่เกิน 0.70 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตัดตัวแปร X6 และได้นำตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนโดยใช้สัญลักษณ์ ในการวิเคราะห์ดังนี้

Y	=	การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
X1	=	เพศ
X2	=	อายุ
X3	=	ระดับการศึกษา
X4	=	สถานภาพสมรส
X5	=	อาชีพ
X7	=	ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก
X8	=	ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์
X9	=	ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์
X10	=	ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
X11	=	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์
X12	=	ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม

- X13 = ทักษะที่มีต่อสหกรณ์
 X14 = ทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในด้านวัตถุดิบประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม ทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในด้านวัตถุดิบประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม ทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ออก แล้วจึงนำตัวแปรที่เหลือ ซึ่งก็คือ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และทักษะที่มีต่อสหกรณ์มาวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ เพราะตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับปานกลาง ($R=0.570$) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดได้ร้อยละ 32.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($R^2 = 0.325$; $\alpha < 0.05$) ดังรายละเอียดในตาราง 21

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ตัวแปร	ขั้นตอนที่ 1		ขั้นตอนที่ 2		ขั้นตอนที่ 3		ขั้นตอนที่ 4		ขั้นตอนที่ 5		ขั้นตอนที่ 6	
	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta
สถานภาพสมรส (X4)	5.703	0.263	6.089	0.281	5.667	0.261	5.282	0.244	4.870	0.225	5.435	0.251
ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (X10)			-1.838	-0.254	-1.831	-0.253	-1.815	-0.250	-1.516	-0.209	-1.318	-0.182
ประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ (X9)					6.156	0.232	6.099	0.230	6.563	0.247	6.594	0.249
อาชีพรับจ้าง (X5)							4.638	0.208	5.171	0.231	4.706	0.211
ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ (X13)									0.424	0.214	0.580	0.292
อายุ (X2)											-0.220	-0.245
Constant	50.821		62.980		60.986		60.579		42.695		45.465	
R	0.263		0.365		0.432		0.479		0.522		0.570	
R ²	0.069*		0.133*		0.187*		0.229*		0.273*		0.325*	
F	7.440		7.609		7.500		7.223		7.192		7.613	

* $\alpha < 0.05$

จากตาราง 21 ในขั้นตอนที่ 6 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ที่นำเข้ามาการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ดังนี้

สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.251$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีสถานภาพสมรสแล้วมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดในระดับมาก

ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -1.82$; $\alpha < 0.05$) หากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับน้อย

ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.249$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับมาก และหากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์น้อย มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับน้อย

อาชีพรับจ้างมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.211$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ประกอบอาชีพรับจ้างมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 ($\beta = 0.292$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีทัศนคติที่เป็นไปในทางที่ดีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์ลำพูน จำกัดในระดับมาก

อายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 ($\beta = -0.245$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย และหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนตามตาราง 21 ยังพบระดับความสำคัญของตัวแปรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 6.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 1 = 0.069; $P < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 2 คือ สถานภาพสมรส และความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 13.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 2 = 0.133; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 3 คือ สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 18.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 3 = 0.187; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 4 คือ สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ และอาชีพรับจ้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 22.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 4 = 0.229; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 5 คือ สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อาชีพรับจ้าง และทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 27.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 5 = 0.273; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 6 คือ สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อาชีพรับจ้าง ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 32.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 6 = 0.325; $\alpha < 0.05$)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับตามขั้นตอนที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้สูงสุด คือ สถานภาพสมรส รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อาชีพรับจ้าง ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และอายุ โดยสามารถอธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียน

สมการ ถดถอยเพื่อแสดงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน โดยถือว่าเป็นสมการที่ดีที่สุด ในการอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดได้ดังนี้

$$ZY = 45.465 + 0.251Z_{x4} - 0.182Z_{x10} + 0.249Z_{x9} + 0.211Z_{x5} + 0.292Z_{x13} - 0.245Z_{x2}$$

Z = ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
 Y = การมีส่วนร่วมของสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
 X_2 = อายุ
 X_4 = สถานภาพสมรส
 X_5 = อาชีพรับจ้าง
 X_9 = ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์
 X_{10} = ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
 X_{13} = ทักษะที่มีต่อสหกรณ์

การสรุปสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยมีดังนี้คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
2. ปัจจัยด้านประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ และประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
3. ปัจจัยด้านความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ สหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด
4. ปัจจัยด้านทัศนคติ ซึ่งประกอบด้วย ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากผลการวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ส่วนเพศ และระดับการศึกษาไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยด้านประสบการณ์ พบว่า ประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ส่วนระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน และระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยด้านความรู้ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ส่วนความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัจจัยด้านทัศนคติ พบว่า ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ส่วนทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนั้นเมื่อวิเคราะห์ในปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมแต่ละขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ ทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของ

กลุ่ม ทักษะที่มีต่อสหกรณ์ และทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ออก แล้วจึง นำตัวแปรที่เหลือ คือ อาชีพค้าขาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประสบการณ์ในการ ฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มาวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน เพราะตัวแปรดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์ อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับปานกลาง ($R = 0.423$) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 17.90 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ระดับ 0.05 ($R^2 = 0.179$; $\alpha < 0.05$) ดังรายละเอียดในตาราง 22

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ตัวแปร	ขั้นตอนที่ 1		ขั้นตอนที่ 2		ขั้นตอนที่ 3	
	B	Beta	B	Beta	B	Beta
อาชีพค้าขาย	-8.218	-0.309	-8.620	-0.325	-8.004	-0.301
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			6.186	0.218	5.482	0.193
ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์					5.921	0.192
Constant	55.831		54.437		53.261	
R	0.309		0.378		0.423	
R ²	0.096*		0.143*		0.179*	
F	10.584		8.254		7.115	

* $\alpha < 0.05$

จากตาราง 22 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ที่นำเข้ามาการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ดังนี้

อาชีพค้าขาย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.301$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า สมาชิกสหกรณ์ที่มีอาชีพค้าขาย มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมใน สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดในระดับน้อย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.193$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับมาก

ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.192$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับมาก และหากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์น้อย มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจของ สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับน้อย

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนตามตาราง 22 ยังพบระดับความสำคัญของตัวแปรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ อาชีพค้าขาย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 9.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 1 = 0.096; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 2 คือ อาชีพค้าขาย และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 12.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 2 = 0.126; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 3 คือ อาชีพค้าขาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 17.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 3 = 0.179; $\alpha < 0.05$)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดตามขั้นตอนที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดได้สูงสุด คือ อาชีพค้าขาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ โดยสามารถอธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยเพื่อแสดงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน โดยถือว่าเป็นสมการที่ดีที่สุด ในการอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดได้ดังนี้

$$ZY = 53.261 - 0.301Z_{x5} + 0.193Z_{x3} + 0.192Z_{x9}$$

Z = ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

Y = การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

X5 = อาชีพค้าขาย

X3 = ระดับการศึกษาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

X9 = ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการณ์ของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ออกแล้วจึงนำตัวแปรที่เหลือคือ อายุ สถานภาพโสด ประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ทักษะที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด และความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของกลุ่ม มาวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน เพราะตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับปานกลาง ($R = 0.637$) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 40.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($R^2 = 0.406$; $\alpha < 0.05$) ดังรายละเอียดในตาราง 23

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน
จำกัด

ตัวแปร	ขั้นตอนที่ 1		ขั้นตอนที่ 2		ขั้นตอนที่ 3		ขั้นตอนที่ 4		ขั้นตอนที่ 5		ขั้นตอนที่ 6	
	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta
ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้าน อื่นนอกเหนือจากด้านการผลิต ไวน์	11.871	0.321	11.729	0.318	12.506	0.339	11.569	0.313	10.214	0.276	8.458	0.229
อายุ			-0.395	-0.316	-0.509	-0.407	-0.629	-0.472	-0.591	-0.472	-0.530	-0.424
ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์					0.799	0.289	0.864	0.313	1.803	0.392	0.772	0.280
สถานภาพโสด							-11.410	-0.251	-10.801	-0.237	-12.699	-0.279
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์									-1.620	-0.201	-2.665	-0.201
ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการ ดำเนินงานของกลุ่ม											2.738	0.291
Constant	49.829		68.073		43.281		47.936		50.687		44.741	
R	0.321		0.451		0.527		0.576		0.601		0.637	
R ²	0.103*		0.203*		0.278*		0.332*		0.362*		0.406*	
F	11.515		12.622		12.586		12.048		10.880		10.838	

* $\alpha < 0.05$

จากตาราง 23 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ที่นำเข้ามาการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ดังนี้

ประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.229$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับมาก

อายุ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.424$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีอายุมาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.280$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

สถานภาพโสด มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.279$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีสถานภาพโสด มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.201$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.291$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มมาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก และหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีความรู้ในวัตถุประสงค์และ

วิธีการดำเนินการของกลุ่มน้อย มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนตามตาราง 23 ยังพบระดับความสำคัญของตัวแปรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 10.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 1 = 0.103; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 2 คือ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ และอายุ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 20.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 2 = 0.203; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 3 คือ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อายุ และทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 27.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 3 = 0.278; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 4 คือ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อายุ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และสถานภาพโสด มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 33.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 4 = 0.332; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 5 คือ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อายุ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ สถานภาพโสด และความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 36.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 5 = 0.362; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 6 คือ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อายุ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ สถานภาพโสด ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 40.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 6 = 0.406; $\alpha < 0.05$)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดตามขั้นตอนที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน

จำกัดได้สูงสุด คือ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ อายุ ทักษะคนที่มีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ สถานภาพโสด ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม โดยสามารถอธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยเพื่อแสดงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน โดยถือว่าเป็นสมการที่ดีที่สุดในการอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดได้ดังนี้

$$ZY = 44.741 + 0.229Z_{x9} - 0.424Z_{x2} + 0.280Z_{x13} - 0.279Z_{x4} - 0.201Z_{x11} + 0.291Z_{x12}$$

Z = ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

Y = การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

X_9 = ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์

X_2 = อายุ

X_{13} = ทักษะคนที่มีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

X_4 = สถานภาพโสด

X_{11} = ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์

X_{12} = ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม และทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ออก แล้วจึงนำตัวแปรที่เหลือคือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และสถานภาพโสด มาวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน เพราะตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับปานกลาง ($R = 0.682$) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 46.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($R^2 = 0.465$; $\alpha < 0.05$) ดังรายละเอียดในตาราง 24

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ตัวแปร	ขั้นตอนที่ 1		ขั้นตอนที่ 2		ขั้นตอนที่ 3	
	B	Beta	B	Beta	B	Beta
ความรู้เกี่ยวกับด้านการผลิตไวน์	4.719	0.557	3.262	0.385	3.333	0.394
ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์			1.095	0.378	1.073	0.370
สถานภาพโสด					-9.648	-0.202
Constant	31.354		1.655		3.092	
R	0.557		0.651		0.682	
R ²	0.311*		0.424*		0.465*	
F	45.072		36.429		28.359	

* $\alpha < 0.05$

จากตาราง 24 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ที่นำเข้ามาการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.394$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับมาก และหากสมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์น้อย มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับน้อย

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.370$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

สถานภาพโสด มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.202$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีสถานภาพโสด มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนตามตาราง 24 ยังพบระดับความสำคัญของตัวแปรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 31.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 1 = 0.311; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 2 คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 37.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 2 = 0.370; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 3 คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ และสถานภาพโสด มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 46.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 3 = 0.465; $\alpha < 0.05$)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ตามขั้นตอนที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าตัวแปร

ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้สูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ทักษะคติที่มีต่อสหกรณ์ และสถานภาพโสด โดยสามารถอธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยเพื่อแสดงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน โดยถือว่าเป็นสมการที่ดีที่สุดในการอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ดังนี้

$$ZY = 3.092 + 0.394Z_{x11} + 0.370Z_{x3} - 0.202Z_{x4}$$

$$Z = \text{ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์}$$

$$Y = \text{การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด}$$

$$X11 = \text{ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์}$$

$$X13 = \text{ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์}$$

$$X4 = \text{สถานภาพโสด}$$

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม ทักษะที่มีต่อ สหกรณ์ และทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปร สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม ทักษะที่มีต่อ สหกรณ์ และทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ออก แล้วจึงนำตัวแปรที่เหลือคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มาวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน เพราะตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับปานกลาง ($R = 0.609$) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 37.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($R^2 = 0.371$; $\alpha < 0.05$) ดังรายละเอียดในตาราง 25

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ตัวแปร	ขั้นตอนที่ 1		ขั้นตอนที่ 2		ขั้นตอนที่ 3		ขั้นตอนที่ 4		ขั้นตอนที่ 5	
	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta
อายุ	-0.662	-0.394	-0.613	-0.365	-0.605	-0.365	-0.609	-0.636	-0.558	-0.332
เพศ			10.638	0.244	11.334	0.260	12.095	0.277	13.186	0.302
อาชีพรับจ้าง					10.783	0.258	10.662	0.255	10.403	0.249
ประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่น นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์							12.137	0.245	11.506	0.232
การศึกษาระดับประถมศึกษา									-8.021	-0.182
Constant	74.302		66.638		60.347		57.254		56.534	
R	0.394		0.464		0.530		0.583		0.609	
R ²	0.156*		0.215*		0.281*		0.340*		0.371*	
F	18.431		13.559		12.743		12.503		11.342	

* $\alpha < 0.05$

จากตาราง 25 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ที่นำเข้ามาการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ดังนี้

อายุ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.332$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีอายุมาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

เพศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.302$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นเพศหญิง มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

อาชีพรับจ้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.249$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดมีอาชีพรับจ้าง มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

ประสบการณ์ในการฝึกอบรมนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.232$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่าหากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

การศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.182$; $\alpha < 0.05$) หมายความว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดในระดับน้อย

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนตามตาราง 25 ยังพบระดับความสำคัญของตัวแปรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ อายุ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 15.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 1 = 0.156; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 2 คือ อายุ และเพศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 21.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 2 = 0.215; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 3 คือ อายุ เพศ และอาชีพรับจ้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 28.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 3 = 0.281; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 4 คือ อายุ เพศ อาชีพรับจ้าง และประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่น นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 34.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 3 = 0.340; $\alpha < 0.05$)

ขั้นตอนที่ 5 คือ อายุ เพศ อาชีพรับจ้าง ประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่น นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ และการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 37.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 ในขั้นตอนที่ 1 = 0.371; $\alpha < 0.05$)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ตามขั้นตอนที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้สูงสุด คือ อายุ เพศ อาชีพรับจ้าง ประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ และการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยสามารถอธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยเพื่อแสดงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน โดยถือว่าเป็นสมการที่ดีที่สุดในการอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ดังนี้

$$ZY = 56.534 - 0.332Z_{x2} + 0.302Z_{x1} + 0.249Z_{x5} + 0.232Z_{x9} - 0.182Z_{x3}$$

$$Z = \text{ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์}$$

$$Y = \text{การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์}$$

$$X2 = \text{อายุ}$$

$$X1 = \text{เพศ}$$

- X5 = อาชีพรับจ้าง
X9 = ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์
X3 = การศึกษาระดับประถมศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด จำนวนทั้งสิ้น 102 ราย สำหรับเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่ได้สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัย และผ่านการตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา จากประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษา การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2546 ถึงเดือน มกราคม 2547 หลังจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้มาถอดรหัสและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences)

สรุปผลการวิจัย

สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ประกอบไปด้วย ประเด็นต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านความรู้ และปัจจัยด้านประสบการณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ พบว่า สมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีจำนวน 102 คน เพศชายจำนวน 29 คน เพศหญิงจำนวน 73 คน มีอายุเฉลี่ย 46 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมาจบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น และส่วนใหญ่สมาชิกจะสมรสแล้ว ด้านอาชีพสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาคือ ค้าขาย เกษตรกรรม และรับราชการ นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกมีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนโดยเฉลี่ยเป็นระยะเวลาประมาณ 37 ปี

สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้มีการพัฒนามาจากกลุ่มการรวมกลุ่มแม่บ้านในตำบลอุโมงค์ซึ่งเป็นเพศหญิงทั้งหมด ต่อมาจึงได้มีการจดทะเบียนขึ้นเป็นสหกรณ์และได้เปิดรับสมาชิกโดยไม่มีการจำกัดเพศ สมาชิกมีอายุเฉลี่ยอยู่ในวัยผู้ใหญ่ซึ่งมีวุฒิภาวะและเป็นวัยที่มีความสามารถในการทำงานมากที่สุด ผลการศึกษายังพบว่าสมาชิกมีระดับการศึกษาหลายระดับและมีอาชีพที่หลากหลายแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ได้เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าเป็นสมาชิกโดยไม่จำกัดเรื่องอาชีพและระดับการศึกษา

ปัจจัยด้านประสบการณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ผลการศึกษาในด้านประสบการณ์ในการอบรมทางการผลิตไวน์นั้นพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ส่วนการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์นั้น พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ เช่นกัน

สมาชิกส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สมาชิกบางส่วนทำงานในสหกรณ์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมในด้านการผลิตไวน์ และสมาชิกส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะการฝึกอบรมเป็นยุทธวิธีหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ปัจจัยด้านความรู้ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ผลการศึกษาในด้านความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พบว่า ส่วนใหญ่ สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลางถึงมาก ในด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์นั้น สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ในด้านการผลิตไวน์ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษายังพบว่าสมาชิกมีความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด

สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลาง ถึงมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ที่มีอย่างต่อเนื่องของรัฐและการเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้เป็นอย่างดี ในระดับสูงขึ้นไปยังมีการเผยแพร่รายละเอียดโครงการในระบบออนไลน์ซึ่งจะทำให้เข้าถึงกลุ่มบุคคลในทุกระดับจึงทำให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีความรู้ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลางถึงมาก ในด้านการผลิตไวน์สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ในด้านการผลิตไวน์ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ผลิตไวน์เพื่อจำหน่ายเป็นหลักสมาชิกจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในด้านการผลิตไวน์ และสมาชิกมีความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสมาชิกสหกรณ์มีความคุ้นเคยและเรียนรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่มจึงส่งผลให้สมาชิกมีความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มในระดับมากที่สุด

ปัจจัยด้านทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า สมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัดในระดับมาก และมีทัศนคติต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสหกรณ์ได้มีการเปิดรับสมาชิกโดยใช้หลักประชาธิปไตย ไม่มีการกีดกันและบังคับให้สมัครเป็นสมาชิก ดังนั้นในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้สมัครจะต้องมีความสมัครใจและทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์เป็นพื้นฐานเดิมอยู่ก่อนแล้ว และสมาชิกมีทัศนคติต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในระดับมาก เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่ต้งมาเพื่อประชาชน สามารถช่วยให้สมาชิกสหกรณ์มีงานทำและโครงการยังทำให้ท้องถิ่นมีเศรษฐกิจดีขึ้น

ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดพบว่า สมาชิกส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ในระดับปานกลาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลางและในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย

สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสหกรณ์มีหลักการดำเนินงานโดยยึดหลักประชาธิปไตยและดำเนินงานตามหลักสหกรณ์สากล ประธานและคณะกรรมการสหกรณ์จะต้องมาจากการคัดเลือกของสมาชิกเท่านั้น ดังนั้นสมาชิกจึงมีส่วนร่วมในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ในระดับมาก

สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) ในระดับน้อย โดยส่วนใหญ่สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการในด้านการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ จึงทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือมีส่วนร่วมในด้านนี้น้อย

สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ สมาชิกสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์จัดไปใช้ในการประกอบอาชีพในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสหกรณ์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และประโยชน์ของการฝึกอบรม ดังนั้นสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรมจึงสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ในระดับน้อย ทั้งนี้ คณะกรรมการและประธานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นผู้ที่ตัดสินใจในการบริหารงานของสหกรณ์ และขั้นตอนในการดำเนินงานตลอดจนการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ การวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของสหกรณ์ การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกจนถึงการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าในการบริหารจัดการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์นั้น คณะกรรมการสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการสูงสุด อำนาจในการตัดสินใจตลอดจนอำนาจในการบริหารจัดการอยู่ที่คณะกรรมการ จึงทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เหล่านี้น้อยจนถึงน้อยที่สุด แต่สมาชิกจะมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปีต่อไป เนื่องจากทุกสิ้นปีจะมีการประชุมประจำปีเพื่อสรุปผลงานของ

สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ รายรับรายจ่าย ตลอดจนผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา และการเสนอ
แนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ในปีต่อไปโดยการออกความคิดเห็นของสมาชิกด้วย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ผลการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตไวน์ อาชีพ (รับจ้าง) ทักษะที่มีต่อสหกรณ์ไวน์ และอายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) สำหรับปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่ม และทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยที่สามารถทำนายความสัมพันธ์ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตไวน์ อาชีพ (รับจ้าง) ทักษะที่มีต่อสหกรณ์ไวน์ และอายุ สามารถทำนายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้ร้อยละ 32.50 โดยสรุปแล้วปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีรายละเอียดดังนี้

สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จากผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งหมายถึง สมาชิกที่สมรสแล้วมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จากผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งหมายถึง สมาชิกที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

ประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จากผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยด้านประสบการณ์การฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตไวน์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งหมายถึง หากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมในด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

อาชีพรับจ้าง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด จากผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า อาชีพ(รับจ้าง)มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งหมายถึง สมาชิกที่ทำอาชีพรับจ้างมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จากผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งหมายถึง หากสมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมาก

อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด จากผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งหมายถึง สมาชิกที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด และระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ซึ่งผลการวิจัยมีประเด็นการอภิปรายดังนี้

ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีจำนวน 102 คน เป็นเพศชาย 29 คน เพศหญิง 73 คน จะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์พัฒนามาจากกลุ่มแม่บ้านในตำบลอุโมงค์ ซึ่งในปัจจุบันได้รับสมาชิกเพิ่มโดยไม่จำกัดเพศ และสมาชิกที่มาสมัครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

สมาชิกมีอายุเฉลี่ย 46 ปี โดยสมาชิกอายุสูงสุด 69 ปี ต่ำสุด 20 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยทำงานและมีบทบาทสำคัญในครอบครัวในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ มีหน้าที่ในการดูแลครอบครัว เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ดีขึ้น (รามศรี พรหมชาติ, 2545: 51)

ในส่วนของการศึกษาของสมาชิกนั้น สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีชมศึกษาคอนตัน-ปลาย อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องการกระจายการศึกษาของภาครัฐ และประชาชนขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ กอปรกับอดีตประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษามากนัก และสมาชิกอาจมองว่าตนเองมีอาชีพเกษตรกรไม่ต้องเรียนในระดับสูงก็สามารถประกอบอาชีพได้ (รามศรี พรหมชาติ, 2545: 52) อย่างไรก็ตามก็มีสมาชิกบางส่วนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ซึ่งสมาชิกเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยกันพัฒนา สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในทางที่ดีต่อไป

สมาชิกส่วนใหญ่สมรสแล้ว จากผลการศึกษาดังกล่าวพอจะสื่อถึงสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์พร้อมเพียง ดังนั้นผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว การมีคู่คิดร่วมปรึกษาหารือ ทำให้การตัดสินใจที่จะกระทำการใด ๆ นั้นง่ายขึ้น (วิจิตร วิมาลย์, 2544: 40)

ด้านอาชีพสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงไปที่คือ ค้าขาย เกษตรกรรม และรับราชการ เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมลำพูน และสมาชิกส่วนใหญ่ก็ทำงานรับจ้างในนิคมอุตสาหกรรม การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกจะมีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลาประมาณ 37 ปี ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมาตั้งแต่เกิด ส่วนใหญ่เข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด เป็นระยะเวลา 2 ปี เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เพิ่งจัดตั้งเป็นสหกรณ์มาได้ 2 ปี ดังนั้นสมาชิกที่เข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มากที่สุดก็อยู่ในช่วง 2 ปี

ในด้านประสบการณ์สมาชิกจะให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์ และการฝึกอบรมด้านอื่น ๆ ด้วย แต่จะให้ความสำคัญกับอบรมด้านการผลิตไวน์มากกว่า เนื่องจากจุดเด่นของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ คือการผลิตไวน์เป็นหลัก ดังนั้นสมาชิกจึงให้ความสนใจในด้านอบรมการผลิตไวน์มากกว่า โดยที่การฝึกอบรมนั้นสมาชิกสามารถนำผลการฝึกไปประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพ หรือเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

ในด้านความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในด้านการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน มุ่งหวังให้คนในท้องถิ่นพึ่งตนเองลดการพึ่งพาจากภายนอก สนับสนุนให้แต่ละท้องถิ่นสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะโดยการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์นั้นมีแนวคิดที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนเป็นการสร้างอาชีพ โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่มีอยู่ รู้จักพึ่งตนเอง และคิดอย่างสร้างสรรค์โดยการสนับสนุนให้ประชาชนได้สร้างสรรค์ ความคิด จิตวิญญาณและความสามารถของตนเอง (สยุมพร ลิมไทย, 2545: 7) และอาจเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จากสื่อต่าง ๆ จึงทำให้สมาชิกสามารถที่จะรู้ว่าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือโครงการที่สามารถสร้างอาชีพให้กับกลุ่มหรือชุมชน และกลุ่มหรือชุมชนนั้นต้องรู้จักพึ่งตนเองก่อน โดยการใช้ความรู้ความสามารถของตนเองผสมผสานกับความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีหน่วยราชการคอยกระตุ้น สนับสนุนให้ชาวบ้านร่วมกันคิด ร่วมกันทำ

ในด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ สมาชิกส่วนใหญ่จะมีความรู้ในด้านนี้ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ และจากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์จะมีความรู้ในด้านการผลิตไวน์ในระดับปานกลางจนถึงมากที่สุด เนื่องจากสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ผลิตไวน์เป็นหลักพร้อมทั้งสมาชิกก็ได้รับการฝึกอบรมด้านการผลิตไวน์อย่างสม่ำเสมอ (จากการสัมภาษณ์ นางพรวิไล นิธิมากร วันที่ 3 เมษายน 2544 เวลา 11.53 น.) ดังนั้นสมาชิกจึงมีความรู้ในด้านการผลิตไวน์ในระดับปานกลางจนถึงมากที่สุด

ในด้านความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับมากจนถึงมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นระยะเวลานานจึงทำให้มีความคุ้นเคย และเรียนรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มสหกรณ์ในระดับมากจนถึงมากที่สุด

ในด้านทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินการบริหารจัดการสหกรณ์ของคณะกรรมการสหกรณ์ มีความเห็นชอบระเบียบกฎเกณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบัน และมีความภูมิใจในผลิตภัณฑ์ไวน์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด เนื่องจากในกระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์นั้น คณะกรรมการผู้บริหารงานจะต้องมีการจัดทำบัญชีอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งบัญชีของสหกรณ์จะได้รับการตรวจสอบจากผู้ตรวจบัญชี ของหน่วยงานรัฐบาล (จากการสัมภาษณ์ นางพรวิไล นิธิมากร วันที่ 3 เมษายน 2544 เวลา 11.53 น.) จึงทำให้กระบวนการบริหารจัดการมีความโปร่งใส สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ ทำให้สมาชิกเห็นถึงผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์อย่างชัดเจน ไม่มีข้อสงสัยในระบบการบริหารจัดการ สมาชิกก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อคณะกรรมการสหกรณ์ ดังนั้นจึงส่งผลต่อการมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ด้วย

ส่วนทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในด้านโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สามารถช่วยทำให้ท้องถิ่นมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น สมาชิกมีความมั่นใจใช้สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมาก เพราะผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น ระดับสี่ดาวในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งจากการได้รับการคัดเลือกสามารถเป็นหลักประกันในคุณภาพให้ผลิตภัณฑ์สหกรณ์ได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้สหกรณ์มียอดขายเพิ่มขึ้นสมาชิกจึงมีรายได้จากเงินปันผลมากขึ้น เงินที่ได้รับจากการปันผลจะถูกนำไปหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่นทำให้ท้องถิ่นมีเศรษฐกิจดีขึ้น ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ มีทัศนคติต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในด้านโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สามารถช่วยทำให้ท้องถิ่นมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น สมาชิกมีความมั่นใจใช้สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมาก แต่สมาชิกยังมองว่าปัญหาของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ สินค้าที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าที่มีราคาสูง และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ล้นตลาด ในการแก้ไขปัญหาควรมีการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายผลิตภัณฑ์ ที่เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน เพื่อที่จะสามารถกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนมีการกำหนดมาตรฐานราคาให้เป็นอันหนึ่ง

อันเดียวกันในแต่ละชนิดของผลิตภัณฑ์ ในส่วนของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านการตลาดในประเทศ ในระดับนานาชาติควรมีการเปิดตลาดในต่างประเทศโดยการประชาสัมพันธ์และการจัดร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในต่างประเทศด้วย เพื่อเป็นการขยายตลาดไปสู่ระดับนานาชาติและเป็นการแก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์ล้นตลาด

ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ในระดับปานกลาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลางและในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1. การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจพบว่า สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ได้ดำเนินงานโดยมีประธานและคณะกรรมการเป็นผู้บริหารงานสหกรณ์ ซึ่งกระบวนการบริหารงานประกอบด้วย การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน การดำเนินงาน และการตัดสินใจ ถึงแม้ว่าในการดำเนินการนั้นประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด เป็นผู้มีส่วนในการตัดสินใจในการดำเนินการ แต่สมาชิกก็มีสิทธิ์ในการตัดสินใจในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการด้วย อาจกล่าวได้ว่าการที่สมาชิกได้ตัดสินใจเลือกประธานและคณะกรรมการสหกรณ์เพื่อเข้ามาดำเนินงานในสหกรณ์แล้ว ทำให้มีความรู้สึกว่าการตัดสินใจของประธานและคณะกรรมการสหกรณ์นั้นเป็นเสมือนการตัดสินใจของสมาชิกด้วย สมาชิกจึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ นำชัย ทุนผล (2529: 126) กล่าวว่า การที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแรงร่วมใจในการตัดสินใจหาแนวทางดำเนินกิจกรรมนี้ จะมีผลทำให้พวกเขาเหล่านั้นมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมนั้น และจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ พร้อมทั้งการมีส่วนร่วมในการลงทุน ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ

2. การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการพบว่า ในด้านการให้ความร่วมมือต่าง ๆ ของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นด้านการประชาสัมพันธ์ การเข้าร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การร่วมเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนร่วมเข้าบริหารงานสหกรณ์นั้น สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีส่วนร่วมในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff ใน นภัก วัฒนคุณ (2545: 80) กล่าวว่า ในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ถ้าลักษณะที่เข้ามามีส่วนร่วมมาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นแรงหนุน หรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

ส่วนการมีส่วนร่วมที่มาจากปัจจัยภายนอกโดยอาศัยอำนาจบารมีหรือแรงบีบบังคับจากผู้มีอำนาจ ความเกรงใจ หรืออิทธิพลของผู้มีอำนาจจากชุมชนเองถึงจะสามารถกระทำได้สำเร็จแต่ก็ไม่มีผลผูกพันทางจิตใจ ความยั่งยืนต่อเนื่องของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ก็จะลดลง ในกิจกรรม สหกรณ์ก็เช่นกันสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์จะให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสหกรณ์มาก ดังนั้น การปฏิบัติการณ์ทุกอย่างจึงขึ้นอยู่กับคณะกรรมการของสหกรณ์ ส่วนสมาชิกจะเข้ามามีส่วนร่วมก็ ต่อเมื่อถูกขอร้อง บังคับ หรือการกระตุ้นด้วยการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกอยากเข้ามาร่วมใน กิจกรรมของสหกรณ์มากยิ่งขึ้นจึงส่งผลทำให้ผลการศึกษาสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีส่วนร่วมใน ระดับน้อยในการปฏิบัติการณ์ต่อกิจกรรมใน สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

3. การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์พบว่า สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ได้เปิดโอกาสให้ สมาชิกเข้าร่วมรับการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ และการที่สมาชิกสามารถนำผลผลิตมาขาย ให้แก่ทางสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในราคาที่สหกรณ์กำหนดไว้เพื่อนำมาผลิตไวน์เป็นการเพิ่มรายได้ ให้กับสมาชิกด้วย และสมาชิกสามารถเข้ารับการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ที่ทางสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จัดให้โดยไม่มีการบังคับเพื่อที่จะนำผลของการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือประกอบ อาชีพเสริมได้ จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ได้มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาศักยภาพของ สมาชิกในการผลิต โดยการให้สมาชิกเข้าฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ทำ ให้สมาชิกสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงทำให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มี ส่วนร่วมในผลประโยชน์ในระดับปานกลางจนถึงมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ นำชัย ทนุผล (2529: 11) กล่าวว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มด้วย สาเหตุที่ว่าพวกเขาจะได้รับผลประโยชน์และกำไรจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มเท่านั้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ นภัต วัฒนกุล (2545: 79) ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการ เสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจต่อกิจกรรมในการพัฒนา แต่ต้องการมีส่วนร่วมปาน กลางในการลงทุนและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนต่อกิจกรรม ในขณะที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่า ส่วนใหญ่การวิเคราะห์หาสาเหตุของ ปัญหาหลังจากทราบปัญหา การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ การประเมินผลการ ปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ตลอดจนการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงาน ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในแต่ละปีนั้น เป็นหน้าที่ที่คณะกรรมการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ต้อง ปฏิบัติและรับผิดชอบ โดยที่ผลการประเมินการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาหลังจากทราบปัญหา ผลการประเมินการดำเนินงานของสหกรณ์ ตลอดจนผลของการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการ ดำเนินงานจะออกมาอย่างไรนั้น สมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นจึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมใน

ด้านการประเมินผลของสมาชิกอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิตร วิมาลย์ (2544: 86) ที่พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในระดับน้อย ในประเด็นการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานของศูนย์ และการเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปปัญหาจากการดำเนินงาน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับน้อยของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อาจมีสาเหตุมาจากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์อาจมองว่าการประเมินผลเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสหกรณ์ที่จะต้องปฏิบัติ ส่วนสมาชิกมีหน้าที่ปฏิบัติตามเท่านั้น ไม่มีความจำเป็นต้องเข้าร่วมในการประเมินผลในด้านต่าง ๆ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสมาชิกไม่มีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เท่าที่ควร ดังนั้นคณะกรรมการสหกรณ์ควรชักชวนหรือสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกอยากเข้าร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ตลอดจนสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของสหกรณ์ให้แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างแท้จริง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

ผลการวิจัย พบว่า พบว่า อายุ สถานภาพสมรส อาชีพรับจ้าง ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัดมีอายุมาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย การที่สมาชิกที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ที่มีอายุมากส่วนใหญ่มีอาชีพที่แน่นอน และมีรายได้ที่มั่นคงแล้วการเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อเป็นรายได้เสริมเท่านั้น ดังนั้นสมาชิกที่มีอายุมากจึงมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในระดับน้อย ซึ่งแตกต่างจากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ที่มีอายุน้อยจะให้ความสนใจและให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เพราะสามารถหารายได้มาจุนเจือครอบครัวได้ โดยการนำผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์มาจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม หรือทำงานประจำในสหกรณ์ไวน์ ซึ่ง วงศ์ศรี ภูพันธ์ศรี (2528: 462-464) ได้กล่าวว่า อายุเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้คนเรามีความแตกต่าง ทั้งทางด้านความรู้ ความรับผิดชอบ ความสนใจ ประสบการณ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความจำ ตลอดจนบุคลิกภาพและวุฒิในด้านต่าง ๆ

2. สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์มีสถานภาพสมรสแล้ว มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับมาก เนื่องจากสมาชิกที่สมรสแล้วจะมีคู่คิด มีที่ปรึกษาจึงทำให้การตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ง่ายขึ้น รวมทั้งการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ ตลอดจนถึงการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด นอกจากนั้นสมาชิกที่สมรสแล้วยังมีวุฒิภาวะ และมีความรับผิดชอบ ตลอดจนมีความต้องการความมั่นคงในชีวิต สหกรณ์เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกและในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น (วิจิตร วิมาลย์, 2544: 84)

3. อาชีพรับจ้างมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ประกอบอาชีพรับจ้าง มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ใน ระดับมาก เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และอยู่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมลำพูน แม้ว่าจะมีรายได้ที่แน่นอนแต่มีรายได้น้อย ดังนั้น จึงต้องหารายได้เสริม คือเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด สมาชิกสามารถมีรายได้จากเงินปันผลที่ได้จากสหกรณ์ในการปันผลทุกสิ้นปี นอกจากนั้นสมาชิกยังสามารถทำธุรกิจกับสหกรณ์ได้โดยการรับผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ในราคาสมาชิกไปจำหน่ายเป็นอาชีพเสริมอีกทางหนึ่ง

4. ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่ได้รับการฝึกอบรม จึงทำให้มีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในระดับมาก ซึ่งในประเทศที่ขบวนการสหกรณ์ประสบความสำเร็จนั้นจะให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในสหกรณ์ (พลสุข ไทยสวัสดิ์ อังใน เปรมวดี สิทธิโกสิทธิ์, 2539: 56)

5. ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไรน์อุโมงค์มีความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มาก มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไรน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจ

เนื่องจากสมาชิกที่มีความรู้ในโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลมากอาจให้ความสำคัญกับโครงการน้อย นอกจากนั้นอาจเกิดจากตัวแปรอิสระอื่นที่มีอิทธิพลต่อความรู้ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงทำให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

6. ทักษะที่มีต่อสหกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) หมายความว่า หากสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด มีทักษะที่ดีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์ลำพูน จำกัด ในระดับมาก เนื่องจากการที่สมาชิกมีทักษะที่ดีต่อสหกรณ์จะทำให้มีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์ นอกจากนั้นการมีทักษะที่ดีต่อสหกรณ์ยังเป็นการมีความรู้สึที่ดีต่อการดำเนินงาน ซึ่งรวมไปถึงความรู้สึกที่ดีในความโปร่งใสในด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์ด้วย และยังทำให้สมาชิกมีความรู้สึกอยากเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญจวรรณ จอมจุฑ (2541: 84) ที่พบว่า ถ้าหากสมาชิกมีทักษะที่ดีต่อคณะกรรมการกลุ่มแล้วจะส่งผลให้สมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ดังนั้นการสร้างศรัทธาและความน่าเชื่อถือของกรรมการกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีทักษะที่ดีต่อคณะกรรมการกลุ่มมีความสำคัญต่อการนำสมาชิกเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด

จากผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด อยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์อยู่ในระดับน้อยจนถึงปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกยังขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นและขาดความตั้งใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์ รวมทั้งสมาชิกยังมองว่า การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเป็นกิจกรรมการบริหารงานซึ่งควรเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสหกรณ์ สมาชิกจึงเห็นความสำคัญกับการเลือกคณะกรรมการสหกรณ์มาก ดังนั้นการสนใจทุกอย่างที่เกี่ยวกับกิจกรรมของสหกรณ์จึงขึ้นอยู่กับคณะกรรมการสหกรณ์เท่านั้น และสมาชิกยังให้ความสำคัญกับมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เพราะสมาชิกจะสนใจแต่ผลตอบแทนที่จะได้รับเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. คณะกรรมการสหกรณ์ สามารถกระตุ้นให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์ด้วยการให้ผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึกถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากสหกรณ์ และเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการรับผลประโยชน์มากขึ้น ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

การณั้ คณะกรรมการควรมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกรับผิดชอบในกิจกรรมของสหกรณ์ ซึ่งการมอบหมายงานให้สมาชิกทำจะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในปฏิบัติการณั้มากขึ้น

2. ควรให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ เข้าร่วมรับทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์ด้วย รวมถึงควรให้สมาชิกร่วมแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการนำข้อเสนอแนะของสมาชิกไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการให้ความสำคัญกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกจะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกถึง และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในสหกรณ์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับคณะกรรมการและสมาชิกของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์จำกัด ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ตลอดจนคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จำกัด หรือ องค์กรอื่น ๆ ต่อไป ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมด้านอื่น นอกเหนือจากด้านการผลิตไวน์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ดังนั้น สหกรณ์ควรมีนโยบายในการให้การฝึกอบรมด้านอื่น ๆ แก่สมาชิกเพื่อให้เป็นองค์ความรู้และสมาชิกสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในอาชีพของตนและนำความรู้ที่ได้เหล่านั้นไปใช้เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในสหกรณ์ต่อไป

2. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะคดีที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จำกัด มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูนจำกัด ดังนั้นสหกรณ์ควรชี้แจงวัตถุประสงค์วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์ให้สมาชิกรับทราบอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมและมีการดำเนินงานที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ หากสหกรณ์มีการชี้แจงข้อข้องใจของสมาชิกและมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้แล้วนั้น จะทำให้สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์และจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก

3. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ของสมาชิกอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากการบริหารจัดการและการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ จึงทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือมีส่วนร่วมในด้านนี้น้อย ดังนั้นสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการน้อยอาจถูกขอร้องให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นโดยที่สหกรณ์ควรกระตุ้นให้สมาชิกให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยที่การเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ปฏิบัติการนั้น จะส่งผลดีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์สามารถจัดความไม่ไว้วางใจในคณะกรรมการ และยังเป็นการส่งเสริมในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์อีกด้วย

4. จากผลการวิจัยพบว่าสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์มีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ในระดับน้อย เนื่องจากการประเมินผลเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป สหกรณ์ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยอาจเริ่มจากการประเมินผลการดำเนินงานว่ามีปัญหา อุปสรรค และมีแนวทางแก้ไขปัญหายังไงบ้าง ผลการประเมินที่ได้จากสมาชิกสามารถนำไปพิจารณาเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน

5. ประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ควรมีนโยบายในการจัดการฝึกอบรมให้แก่สมาชิก เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่สมาชิกซึ่งสมาชิกสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบและยังเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด แก่สมาชิก

6. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในสหกรณ์อื่นได้ ซึ่งผลการศึกษาพบว่าประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านอื่นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ดังนั้นสหกรณ์อื่น สามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสหกรณ์ของตนเอง โดยการให้การฝึกอบรมแก่สมาชิก

7. ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เมื่อสมาชิกมีทัศนคติที่ดี ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งโครงการก็จะมีคามเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึง ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ผลจากการวิจัยครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาให้ครอบคลุมในประเด็น ความเข้มแข็งของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด เครือข่ายสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ตลอดจน

ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ให้ได้รับการพัฒนาไปในแนวทางที่ดีต่อไป

2. ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในระดับของการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของสมาชิกของในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มากกว่าสองโครงการขึ้นไป เพื่อจะสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมได้ชัดเจนมากขึ้น

3. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาในเรื่องปัญหาและอุปสรรค ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสมาชิก เพื่อหาข้อสรุปและนำเสนอแนวทางแก้ไขต่อไป

4. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาถึงความเข้มแข็งของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ลำพูน จำกัด เพื่อความยั่งยืน และผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปขยายผลในสหกรณ์อื่น ๆ ต่อไปได้

บรรณานุกรม

- กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์. 2545. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยม
ทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กาญจนา ไชยหงส์. 2547. สัมภาษณ์. 2 กันยายน.
- กิตติ ลิ้มสกุล. 2545. แนวทางการดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนา
ชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (เอกสารอัดสำเนา)
- ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม. 2536. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัด
เชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์จำกัด. 2544. เอกสารประกอบการประชุมการรายงานกิจการ
สหกรณ์ ประจำปี 2544. (เอกสารอัดสำเนา)
- คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. 2545. ขั้นตอนการดำเนินงาน
คัดเลือกผลิตภัณฑ์ เพื่อขึ้นบัญชี “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์.” กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย. (เอกสารอัดสำเนา)
- คณะอนุกรรมการจัดทำแผนงานและงบประมาณในคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่ง
ผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. 2545. แผนแม่บทหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (พ.ศ. 2545 – 2549).
กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (เอกสารอัดสำเนา)
- จรงค์ อินทนต์. 2545. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา
บ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรายุ ทองเขื่อน. 2537. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
ในจังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. การบริหารการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- เฉลียว บุรีภักดี, เฉียบ ไทยยิ่ง, ภัทรามน จำปาเงิน, บุญเรือง ศรีเหรียญ, ลือชา ธรรมวินัยสถิต, มยุรี
วัดแก้ว, วันทนา กลิ่นงาม, รวิวงศ์ ศรีทอง, ทรงจิต พูลลาภ และ ประไพพร อักษรศรี.
2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพมหานคร: เอส.อาร์.พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- ถิรยุทธ ฉันทิกุล. 2534. การมีส่วนร่วมของผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตรใน
จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงศิริ แด่สมบัติ. 2541. การวิเคราะห์การถดถอย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

ธวัช เบญจาทิกุล. 2529. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา
กรณีศึกษา: หมู่บ้านชาวเขาชนเผ่าเลิการประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและ
สงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2527. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นงนุช วงษ์สุวรรณ. 2535. การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สถาบัน
ราชภัฏรำไพพรรณี.

นภัก วัฒนกุล. 2545. ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว:
กรณีเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2533. แนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท.
กรุงเทพมหานคร: กองแปลและวิเทศน์สัมพันธ์สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

นำชัย ทนุผล. 2529ก. การตอบสนองของประชาชนที่มีต่อโครงการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นระยะที่ 2
(2526-2529). เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันการเกษตรและเทคโนโลยี
แม่โจ้.

_____. 2529ข. การพัฒนาชุมชน: หลักการและยุทธวิธี. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริม
การเกษตร สถาบันการเกษตรและเทคโนโลยีแม่โจ้

_____. 2531. วิธีการเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

บัวเรียว อริยะ. 2547. สัมภาษณ์. 2 กันยายน.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540. ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7,
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

ปรัชญา เวสารัชช์. 2528. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิยะรัตน์ ทองธานี. 2544. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนว
พระราชดำริ จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เปรมวดี สิทธิโกสัย. 2539. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิกสตรีสหกรณ์การเกษตร
เมืองสุรินทร์ จำกัด จังหวัดสุรินทร์. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ผ่องพรรณ ต๊ะแก้ว. 2547. สัมภาษณ์. 2 กันยายน.

- พงษ์พันธ์ พนาสันติกุล. 2539. การมีส่วนร่วมในการเกษตรบนที่สูงของสตรีเผ่าม้ง อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรวิไล นิธิมากร. 2546. สัมภาษณ์. 3 เมษายน.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒน์ สุจำนงค์. 2525. การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. 2531. “การมีส่วนร่วมของประชาชน.” วารสารการพัฒนาชุมชน 27, 2: 24-30.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ระวี อินจินดา. 2542. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านโป่งคำบดป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รามศรี พรหมชาติ. 2545. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา บ้านโป่ง คำบดป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย. 2545. การฝึกอบรมในงานส่งเสริมการเกษตร การวางแผนการจัดการ. เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วงกต ภูพันธ์ศรี. 2528. ความแตกต่างระหว่างบุคคล. กรุงเทพมหานคร: คุณพินอักษรกิจ.
- วรวงศ์ กาญจนวงศ์. 2543. การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของผู้นำหมู่บ้านชายแดน เขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิจิตร วิมาลัย. 2544. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลแม่หาด อำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศลิษา พึ่งแสงแก้ว. 2537. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศิริวรรณ วงษ์สมบัติ. 2533. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน
อำเภอสันทรายและอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สนธยา พลศรี. 2533. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.

สุขุมพร ลิ้มไทย. 2545. “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์.” วารสารพัฒนาชุมชน 40 (มกราคม): 7-11.

สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัดและ เทศบาลตำบลอุโมงค์. 2545. ไวน์ลำไย. สหกรณ์ไวน์อุโมงค์
ลำพูน จำกัด และเทศบาลตำบลอุโมงค์. (เอกสารอัดสำเนา)

สุชาดา อรุณรักถาวร. 2544. “โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของกรมส่งเสริมการส่งออก.”
วารสารผู้ส่งออก 14 (ธันวาคม): 50-51.

_____. 2545. “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์.” วารสารผู้ส่งออก 15 (มกราคม): 50-51.

สุรัสวดี หุ่นพยนต์. 2528. ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชน
ยากจน: ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านเขาหิน ตำบลวังน้ำดัด อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์.
กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อकिन รพีพัฒน์. ม.ร.ว. 2527. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ
วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

อภิชาติ มนัสตรง. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
หนองม่วงไข่ จำกัด อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อุดม เชือกวงษ์ และ นคร จิโรจน์พันธ์. 2525. หลักและวิธีการสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

อุทัย ดุลยเกษม. 2544. เอกสารประกอบการสัมมนา เตรียมข้อเสนอต่อการประชุมสุดยอดว่าด้วย
การพัฒนาที่ยั่งยืน 2002. กรุงเทพมหานคร. (เอกสารอัดสำเนา).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

สำหรับงานวิจัยเพื่อควบคุมความอุดมสมบูรณ์แห่งปรีญาโท สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัย นายวรพล อัฐวงศ์

เลขที่แบบสอบถาม [] [] []

- คำชี้แจง**
1. แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยใช้รวบรวมข้อมูลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
 2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
 - ตอนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลด้านประสบการณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
 - ตอนที่ 3 แบบวัดความรู้และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด
 - ตอนที่ 4 แบบวัดระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัยครั้งนี้จนเสร็จสิ้น
ผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ในโครงการหนึ่ง
ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่
เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาในครั้งนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับและผู้วิจัยจะ
นำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

คำแนะนำ โปรดตอบโดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้านซ้ายมือหน้าข้อที่ถูก
และโปรดกรอก รายละเอียดลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านสถานภาพส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย
() 5. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า () 6. ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี
() 7. อื่น ๆ ระบุ.....

4. สถานภาพสมรส

() 1. โสด () 2. สมรส
() 3. หย่าร้าง () 4. หม้าย
() 5. อื่น ๆ ระบุ.....

5. ท่านประกอบอาชีพในด้านใด

() 1. เกษตรกร () 2. ค้าขาย
() 3. รับจ้าง () 4. รับราชการ
() 5. อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลด้านประสบการณ์ของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จำกัด

6. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนของท่านเป็นระยะเวลา ปี
7. ท่านเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จำกัด เป็นระยะเวลา ปี เดือน
8. ท่านเคยเข้าร่วมการฝึกอบรมทางการผลิตไวน์หรือไม่
 - () 1. เคย ระบุจำนวน ครั้ง
 - () 2. ไม่เคยเข้าร่วม (ข้ามไปตอบข้อ 11)
9. ท่านเคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากเรื่องการผลิตไวน์หรือไม่
 - () 1. เคย ระบุจำนวน.....ครั้ง
 - () 2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 12)
10. จากข้อ 9. ท่านได้เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องใดบ้าง ระบุ.....

ตอนที่ 3 แบบวัดความรู้และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

11. ความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง แบบวัดความรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มีคำตอบไว้ให้เลือกทำ

ข้อความแต่ละข้อ มีคำตอบที่ถูกต้องและคำตอบที่ผิด ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงใน

ช่องว่างที่ท่านพิจารณาว่าตรงกับคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ถูก	ผิด
11.1	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่มุ่งยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น		
11.2	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลามากกว่า 5 ปีแล้ว		
11.3	ต้นแบบของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มาจากประเทศญี่ปุ่น		
11.4	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากการร่วมทุนระหว่างรัฐบาลไทยและนักลงทุนจากต่างประเทศ		
11.5	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มุ่งหวังในคนในท้องถิ่นพึ่งตนเองลดการพึ่งพาจากภายนอก		
11.6	โครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล มีเป้าหมายเพื่อสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง		
11.7	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการที่เน้นหนักในเรื่องของธุรกิจการค้าเพื่อการแข่งขันภายในประเทศ		
11.8	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มุ่งเน้นให้ชุมชนใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการผลิต		

ข้อ	ข้อความ	ถูก	ผิด
11.9	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็น โครงการที่เน้นการผลิตสินค้า เพื่อจำหน่ายเพียงอย่างเดียว		
11.10	คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ในความหมายของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง ผลิตภัณ์ หมายถึงสินค้าและบริการ		

12. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์

คำชี้แจง แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการผลิตไวน์ มีคำตอบไว้ให้เลือกทำข้อความแต่ละข้อ มีคำตอบที่ถูกต้องและคำตอบที่ผิด ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ท่านพิจารณาว่าตรงกับคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ถูก	ผิด
12.1	ในการผลิตไวน์จะต้องทำหัวเชื้อ (starter)		
12.2	ยีสต์ที่ใช้ในการผลิตไวน์จะต้องเป็นยีสต์ที่ใช้ทำขนมปัง		
12.3	ถังที่ใช้ในการหมักไวน์จะต้องเป็นถังพลาสติก		
12.4	เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการหมักไวน์แล้ว จะต้องทำการบ่มไวน์ที่อุณหภูมิ 5-10 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 – 6 เดือน		
12.5	ก่อนที่จะจำหน่ายไวน์จะต้องทำการทดสอบปริมาณของแอลกอฮอล์ก่อน		
12.6	ก่อนที่จะบรรจุไวน์ลงในขวดจะต้องล้างทำความสะอาดขวดด้วยน้ำร้อนก่อน		
12.7	ในการผลิตไวน์การทำหัวเชื้อ (starter) จะต้องมีสับปะรดผสมด้วย		
12.8	ในขั้นตอนการผลิตไวน์ หลังจากเติมโปรแตสเซียมเมตาไบซัลไฟต์ลงในถังพลาสติกสีขาวแล้ว จะต้องทิ้งไว้ประมาณ 12 ชั่วโมง		
12.9	ไวน์ที่ผลิตในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์นั้น เป็นไวน์ชนิดหวาน (sweet wine)		
12.10	ในการพาสเจอร์ไรซ์ไวน์นั้น จะต้องใช้อุณหภูมิ 65 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 นาที		

13. ความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่ม

คำชี้แจง แบบวัดความรู้ในด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกลุ่มมีคำตอบไว้ให้เลือกทำ

ข้อความแต่ละข้อ มีคำตอบที่ถูกต้องและคำตอบที่ผิด ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ท่านพิจารณาว่าตรงกับคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ถูก	ผิด
13.1	สหกรณ์ไวน์อูโมงค์ ลำพูน จำกัด มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร		
13.2	คณะกรรมการสหกรณ์เป็นผู้ออกเสียงในการลงมติด้านการดำเนินงานของ สหกรณ์ไวน์อูโมงค์ ลำพูน จำกัด		
13.3	สหกรณ์ไวน์อูโมงค์ ลำพูน จำกัด มีการจ้างงานสมาชิก สหกรณ์ในกระบวนการผลิต		
13.4	การที่กลุ่มสหกรณ์ไวน์อูโมงค์จะประสบความสำเร็จต้องอาศัยสมาชิกกลุ่มในการดำเนินการ		
13.5	ในการทำกิจกรรมใด ๆ ของกลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการวางแผน		
13.6	การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์ไวน์อูโมงค์จะไม่ผิดพลาด เมื่อสมาชิกสหกรณ์ทุกคนร่วมกันคิดและตัดสินใจ		
13.7	การประชุมกลุ่มสหกรณ์ไวน์อูโมงค์ จะช่วยให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ		
13.8	ในการดำเนินงานสมาชิกได้มีการเลือกสรรคณะกรรมการสหกรณ์เข้าดำเนินงานอย่าง บริสุทธิ์ยุติธรรมตามหลักประชาธิปไตย		

ข้อ	ข้อความ	ถูก	ผิด
13.9	ทางเลือกต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ต้องมาจากการตัดสินใจของสมาชิก		
13.10	สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด ได้ดำเนินงานภายใต้หลักการสหกรณ์สากล		

14. ทักษะการที่มีต่อสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูนจำกัด

คำชี้แจง แบบวัดทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ท่านมีอิสระในการให้คะแนนตามความเห็นและความรู้สึกของท่านเอง ว่าข้อความต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านมากน้อยเพียงใด ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ท่านพิจารณาว่าตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
14.1	คณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถให้ความช่วยเหลือท่านได้ เมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือ					
14.2	สหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถแก้ไขปัญหาด้านราคาผลผลิตตกต่ำให้แก่ท่านได้					
14.3	ท่านมีความพึงพอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์					
14.4	การที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์รับซื้อผลผลิตของท่าน ทำให้ท่านไม่ต้องหาแหล่งตลาดอื่น ๆ					
14.5	กรรมการของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์เป็นผู้ที่ท่านไว้วางใจให้เข้ามาดำเนินการบริหารจัดการสหกรณ์					

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
14.6	ท่านมีความรู้สึกที่สทภกรณไวน์อุโมงค์ เป็นแหล่งหาประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่ม หนึ่งเท่านั้น					
14.7	ท่านมีความภาคภูมิใจในผลิตภัณฑ์ไวน์ ของสทภกรณไวน์อุโมงค์					
14.8	หากสมาชิกมีความสามัคคีและให้ความ ร่วมมือในการช่วยเหลือสทภกรณ สทภกรณ ไวน์อุโมงค์ก็จะมีโอกาสเจริญก้าวหน้า					
14.9	ท่านมีความเห็นชอบระเบียบกฎเกณฑ์ ของสทภกรณไวน์อุโมงค์ในปัจจุบัน					
14.10	ท่านมีความเห็นชอบกับวิธีการ ดำเนินงานของคณะกรรมการสทภกรณ ไวน์อุโมงค์ในปัจจุบัน					

15. ทักษะที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง แบบวัดทัศนคติที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ท่านมีอิสระในการให้คะแนนตามความเห็นและความรู้สึกของท่านเอง ว่าข้อความต่อไปนี้ มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านมากน้อยเพียงใด ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลง ในช่องว่างที่ท่านพิจารณาว่าตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
15.1	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สามารถช่วยให้ท่านมีงานทำ					
15.2	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้ท้องถิ่นของท่านมีเศรษฐกิจดีขึ้น					
15.3	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อประชาชน					
15.4	เมื่อเกิดโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้คนในท้องถิ่นอพยพโยกย้ายไปทำงานนอกท้องถิ่นมากขึ้น					
15.5	สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าที่มีราคาสูง					
15.6	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ผลประโยชน์แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
15.7	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ล้นตลาด					
15.8	ท่านมีความมั่นใจและใช้สินค้าและบริการที่เกิดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์					
15.9	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น					
15.10	สินค้าและบริการที่เกิดจากจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย					

ตอนที่ 4 แบบวัดระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด

คำชี้แจง แบบวัดระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัดนี้ มีคำตอบไว้ให้สมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ จำกัด เลือกตอบท้ายข้อความซึ่งไม่มีคำตอบใดที่แสดงว่าเป็นคำตอบที่ถูกหรือผิด ท่านมีอิสระในการเลือกตอบตามความเป็นจริง ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ท่านพิจารณาว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
16.1	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด					
16.2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด					
16.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่สร้างสำนักงานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด					
16.4	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ลำพูน จำกัด					
16.5	ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากผลิตภัณฑ์ไวน์อุโมงค์					

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ					
17.1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์					
17.2	เมื่อมีการประชุมสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ท่านมีส่วนร่วมเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก					
17.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ไวน์อุโมงค์					
17.4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ ไวน์อุโมงค์					
17.5	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสหกรณ์ไวน์อุโมงค์					
18	การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
18.1	สหกรณ์ไวน์อุโมงค์สามารถช่วยให้ท่านมีรายได้ที่แน่นอน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18.2	ท่านได้รับเงินปันผลจากทางสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ตามสัดส่วนของจำนวนหุ้นของท่าน					
18.3	สหกรณ์ไวน์อุโมงค์เปิดโอกาสให้ท่านได้นำผลผลิตมาขายให้แก่ทางสหกรณ์ไวน์อุโมงค์					
18.4	สหกรณ์ไวน์อุโมงค์ได้เปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมรับการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่างๆ					
18.5	ท่านสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมที่สหกรณ์ไวน์อุโมงค์จัดไปใช้ในการประกอบอาชีพ					
19	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
19.1	ท่านมีส่วนในการเสนอแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ในปีต่อไป					
19.2	ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์					
19.3	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์ไวน์อุโมงค์					

ข้อ	ข้อความ	ระดับ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19.4	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์หลังจากทราบปัญหา					
19.5	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานของสหกรณ์ไวน์อุโมงค์ ในแต่ละปี					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ (ถ้ามี).....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

ภาพประกอบ

ภาพ 4 ที่ทำการสหกรณ์ไวน์อุโมงค์

ภาพ 5 ห้องจำหน่ายไวน์

ภาพ 6 ห้องผลิตไวน์

ภาพ 7 ถังหมักไวน์

ภาพ 8 การบรรจุไวน์

ภาพ 9 ผลิตภัณฑ์ไวน์ชนิดต่างๆ

ภาพ 10 ผลิตภัณฑ์ไวน์ลำไย

ภาพ 11 ผลิตภัณฑ์ไวน์กระชายดำ

ภาพ 12 ผลิตภัณฑ์ไวน์อุโมงค์

ภาพ 13 รางวัลที่สหกรณ์ได้รับจากการประกวดผลิตภัณฑ์ไวน์

ภาคผนวก ก
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายวรพล อัฐวงศ์
เกิดเมื่อ 27 มิถุนายน 2520
ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2538 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิริยาลัย
จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2542 ปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร
สถาบันราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2543 เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตไวน์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร
สถาบันราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย